

ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE

**VELKÁ
LEHOTA**
NÁVRH II.

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE VEĽKÁ LEHOTA - NÁVRH II.

Obstarávateľ:

Obec Veľká Lehota

Poverený obstarávaním ÚPD:

Ing. Igor Kmeť

odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPP a ÚPD, reg. č. 425

Zhotoviteľ:

EKO-PLAN, s.r.o. / Ekoplán, s.r.o.

www.eko-plan.sk

Hlavný riešiteľ (spracovateľ):

doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

autorizovaný architekt SKA, reg. č. 1524 AA

Riešiteľský kolektív, odborná spolupráca:

Celková koncepcia a urbanizmus: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Demografia: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

Technická infraštruktúra: Ing. Mária Dobošová (vodné hospodárstvo), Martin Brezovský (energetika, telekomunikácie)

Doprava: Ing. Pavol Klúčik

Environmentálne aspekty: doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD., Ing. Marta Copláková

Dátum spracovania:

október 2022

Obsah

A. Textová časť

1. Základné údaje.....	5
1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy.....	5
1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu.....	7
1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním.....	7
2. Riešenie územného plánu – smerná časť.....	8
2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	8
2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu.....	15
2.3 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy	22
2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	23
2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	26
2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla	
2.5.2 Koncepcia kompozičného formovania krajinného prostredia	
2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu	
2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania	
2.6 Návrh funkčného využitia územia obce.....	31
2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie.....	38
2.7.1 Návrh riešenia bývania	
2.7.2 Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou	
2.7.3 Návrh riešenia výroby	
2.7.4 Návrh riešenia rekreácie	
2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	43
2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov...	43
2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	45
2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení.....	47
2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia.....	51
2.12.1 Verejné dopravné vybavenie	
2.12.2 Vodné hospodárstvo	

2.12.3 Energetika	
2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete	
2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany	
2.13 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	64
2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	69
2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	69
2.16 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch.....	69
2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.....	74
3. Riešenie územného plánu – záväzná časť	77
3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch.....	77
3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia.....	89
3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia.....	90
3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia.....	90
3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt.....	92
3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability.....	93
3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce.....	95
3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov...	96
3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny.....	98
3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb.....	99
3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.....	99
3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb.....	99
4. Doplnujúce údaje	100
4.1 Zoznam východiskových podkladov.....	100

B. Grafická časť

- Výkres širších vzťahov – v mierke 1: 50 000 (výkres č. 1)
- Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami – v mierkach 1: 10 000 (výkres č. 2), 1: 5000 (výkres č. 3)
- Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia – v mierke 1: 5000 (výkres č. 4)
- Výkres riešenia verejného technického vybavenia – v mierke 1: 5000 (výkres č. 5)
- Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES – v mierke 1: 10 000 (výkres č. 6)
- Výkres vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch, v mierke 1: 5000 (výkres č. 7)

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Hlavné ciele rozvoja územia a riešené problémy

Dôvody obstarania územného plánu

Všeobecným dôvodom pre spracovanie územného plánu je potreba právne záväzného dokumentu s jednoznačne stanovenými regulatívmi pre stavebné aktivity a využívanie prírodných zdrojov. Tieto sú nevyhnutné pre harmonický rozvoj obce v súlade s princípmi udržateľného rozvoja a pre zachovanie identity obce. Bolo tiež nutné premietnuť rozvojové zámery z miestnej stratégie – aktuálneho programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, ako aj z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie.

Obec Veľká Lehota je jednou z väčších obcí okresu Žarnovica, s vybudovanou základnou občianskou vybavenosťou. Je situovaná v atraktívnom krajinnom prostredí a je cieľom prímestskej rekreácie. Z týchto skutočností vyplýva rozvojový potenciál obce. Bolo preto potrebné regulovať osobitne rekreačné aktivity v území a definovať možnosti a obmedzenia pre rozvoj obytnej a výrobnjej funkcie. Za danej situácie obec Veľká Lehota iniciovala obstaranie územnoplánovacej dokumentácie.

Hlavné ciele riešenia

Cieľom územného plánu obce Veľká Lehota je v zmysle ustanovení § 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia v rozsahu katastrálneho územia obce, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia činností v území.

Špecifické ciele návrhu rozvoja územia obce Veľká Lehota v rámci územného plánu obce sú formulované nasledovne:

- navrhnuť komplexnú koncepciu rozvoja obce, zaoberajúcu sa otázkami rozvoja rekreácie a cestovného ruchu, ako aj bývania a podnikateľských aktivít, vrátane zosúladenia jednotlivých urbanistických funkcií
- definovať optimálnu kompozično-priestorovú organizáciu obce, zachovávajúcu jedinečnosť a identitu obce, ktorá vychádza z princípov udržateľného rozvoja a zohľadňovať požiadavky ochrany prírody a životného prostredia
- navrhnuť odstránenie deficitov verejného dopravného a technického vybavenia (chýbajúca kanalizácia, plynofikácia, absencia chodníkov, nevyhovujúci stav niektorých ciest atď.)
- stanovenie zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia a verejného technického vybavenia, ako aj ďalších zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie,

ochranu a využívanie prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability

- stanoviť časovú koordináciu činností v území - stanovením návrhového obdobia územného plánu obce, rozčlenením návrhov do viacerých návrhových etáp
- posúdiť východiská a návrhy odvetvových koncepčných rozvojových zámerov, strategických rozvojových koncepcií regiónu a obce, po zhodnotení stavu územia a v návrhovej časti ich primerane zohľadniť
- uvažovať s územnou rezervou pre rozvojové plochy, koridory, ako aj s kapacitami pre rozvoj a obsluhu územia, na základe určenia limitov využitia územia (vrátane stanovenia ochranných pásiem všetkého druhu)

Určenie problémov na riešenie

V riešenom území okrem potenciálov rozvoja boli identifikované aj negatívne javy, problémy a deficity, ktoré je potrebné riešiť, resp. v navrhovanom riešení zohľadniť:

- deficity technickej infraštruktúry – chýba plynofikácia, splašková kanalizácia; čistiareň odpadových vôd je nefunkčná
niektoré cesty sprístupňujúce odľahlejšie časti rozptýleného osídlenia sú nevyhovujúce (nespevnené cesty)
- chýbajúce chodníky pri ceste III. triedy a miestnych cestách
- slabá ponuka občianskej vybavenosti v obci v segmente obchodu a komerčných služieb
- stav niektorých verejných budov
- nízka kvalita zelene na verejných priestranstvách
- chýbajúca školská telocvičňa
- nedostatočne diverzifikovaná hospodárska základňa obce
- líniové dopravné závady na niektorých miestnych cestách (nevyhovujúce šírkové parametre)

1.2 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Pre územie obce Veľká Lehota nikdy nebola vypracovaná žiadna územnoplánovacia dokumentácia. Stavebné a rekonštrukčné aktivity v území sa doposiaľ uskutočňovali bez koncepcného podkladu, len na základe územných rozhodnutí.

1.3 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

Zadanie na územný plán obce Veľká Lehota bolo prerokované v zmysle §20 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Následne bolo posúdené Okresným úradom Banská Bystrica a bolo schválené uznesením obecného zastupiteľstva vo Veľkej Lehote č. 5/2020, písm. B zo dňa 23. 01. 2020.

Riešenie návrhu územného plánu obce Veľká Lehota je v plnej miere v súlade so zadaním. Súčasne sleduje naplnenie cieľov a požiadaviek na riešenie, uložených v zadaní.

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – SMERNÁ ČASŤ

2.1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

Hranice riešeného územia

Obec Veľká Lehota leží v Banskobytrickom kraji, v okrese Žarnovica. Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé, má kompaktný tvar. Má výmeru 1835,7 ha. Hustota osídlenia dosahuje 59,4 obyvateľov na km², čo je pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²). Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- na severe s k.ú. Malá Lehota
- na východe s k.ú. Nová Baňa
- na juhu s k.ú. Tekovské Nemce
- na juhozápade s k.ú. Obyce
- na severozápade s k.ú. Jedľové Kostolany

Najdlhšie katastrálne hranice má s k.ú. Nová Baňa, najkratšie (len niekoľko metrov) s k.ú. Tekovské Nemce. Na západe je katastrálna hranica súčasne okresnou a krajskou hranicou (s okresom Zlaté Moravce a Nitrianskym krajom). Katastrálne hranice prebiehajú zväčša bez nápadných ohraničujúcich prvkov lesnými porastmi, na juhovýchode poľnohospodárskou pôdou. Na severovýchode vedú vrcholovou časťou Pohronského Inovca, inde ju na krátkom úseku tvorí aj vodný tok a cesta III. triedy.

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Je vymedzené len pre súvisle urbanizované územie - hranicami stanovenými k 1.1.1990. Okrem toho sa v katastrálnom území nachádza rozptýlené osídlenie v častiach Čigág, Inovec a v ďalších lokalitách v južnej časti katastrálneho územia.

Geografický opis územia

Obec Veľká Lehota leží v pohorí Pohronský Inovec v skupine pohoria Veľký Inovec. Hornatinný povrch tvoria trefohorné propylitizované andezity.

Reliéf

Riešené územie z hľadiska geomorfologického členenia patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie, celku Pohronský Inovec a podcelkov Vojšín a Veľký Inovec.

Reliéf je hornatinový až planinový, s rozpätím nadmorskej výšky od 412 do 751 m n.m., stred obce je vo výške 575 m n.m. Najvyšší bod dosahuje na kótach Bujakov vrch a Kuchyňa, najnižší pri Osnom potoku.

Horninové prostredie

Pohronský Inovec spadá pod neogénne vulkanity vystupujúce najmä v oblasti stredného, južného a východného Slovenska. Sú súčasťou rozsiahlejšieho vulkanického areálu karpatského oblúka a panónskeho bazénu. Ich vznik sa spája s procesmi subdukcie a zaoblúkovej extenzie v priebehu neogénneho vývoja karpatského oblúka. Geologickú stavbu vytvárajú najmä neogénne vulkanity (najmä propylitizované, pyroxenické a anfibolicko-pyroxenické andezity) z ktorých vznikli aj lávové prúdy a efuzívne komplexy stratovulkánov.

Údaje o pôdnych typoch sú v kap. 2.16.

Hydrologické pomery

Územie obce hydrograficky patrí do vrchovinnó-nížinnej oblasti. Pre vodné toky je charakteristický dažďovo-snehový typ režimu odtoku s najvyšším prietokom v marci; v septembri býva hladina miestnych vodných tokov najnižšia.

Hydrologicky patrí takmer celé riešené územie do základného povodia rieky Nitry a čiastkového povodia Žitavy, ktorá je ľavostranným prítokom Nitry. Riešeným územím preteká Žitava potok a jej bezmenné prítoky, Starohutský potok, Osný potok (Osien). Žitava má dĺžku 99,3 km, plochu povodia 1244 km². Pramení južne od stredu obce Veľká Lehota v nadmorskej výške 680 m n. m. Starohutský potok, ktorý pramení len 200 m od hranice katastrálnych území, je však prítokom Hrona. Riešené územie je teda na rozvodí riek Hron a Žitava.

Hydrogeologické pomery

Podľa Hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (SHMÚ 1984) patrí riešené územie do hydrogeologického rajóna V 086 Neovulkanity pohorí Vtáčnik a Pohronský Inovec. Geologická stavba územia nevytvára priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd. Zásoby podzemnej vody sú nevýznamné. Prevažujúcou horninou na povrchu sú andezity a ich pyroklastiká. Ide všeobecne o slabo priepustné horniny, ktoré sú od hĺbky 20 – 30 m len veľmi slabo priepustné. V masívnych efuzívnych horninách prevažujú vody plytkého obehu, cirkulujúce v zóne zvetrávania a rozpojenia puklín. Väčšina prameňov v takýchto oblastiach má výdatnosť do 1 l/s a je nestála. Zvodnené pórové vulkanoklastiká sa vyznačujú medzizrnovou a puklinovou priepustnosťou. Ich výdatnosť dosahuje 5 – 20 l/s. Hlbšie založené poruchové zóny, majúce pôvod v extenznej tektonike môžu byť tiež zvodnené. Ich výdatnosť sa pohybuje od 0,4 do 5 l/s. Všeobecne majú tieto vody mineralizáciu typu Ca-Mg-HCO₃ v rozmedzí od 0,04 – 0,25 g/l v efuzívnych horninách po 0,04 – 0,05 g/l v tufitických horninách. Na

miestach ich prechodu sulfidickými horninami ich mineralizácia rastie, tieto vody sú často znehodnotené a nevhodné na využitie.

Klimatické pomery

Podľa klimaticko-geografického členenia (Atlas krajiny SR, 2002) spadá celé riešené územie do mierne teplej oblasti (M), okrsku mierne teplého, mierne vlhkého, pahorkatinového až vrchovinového (M3).

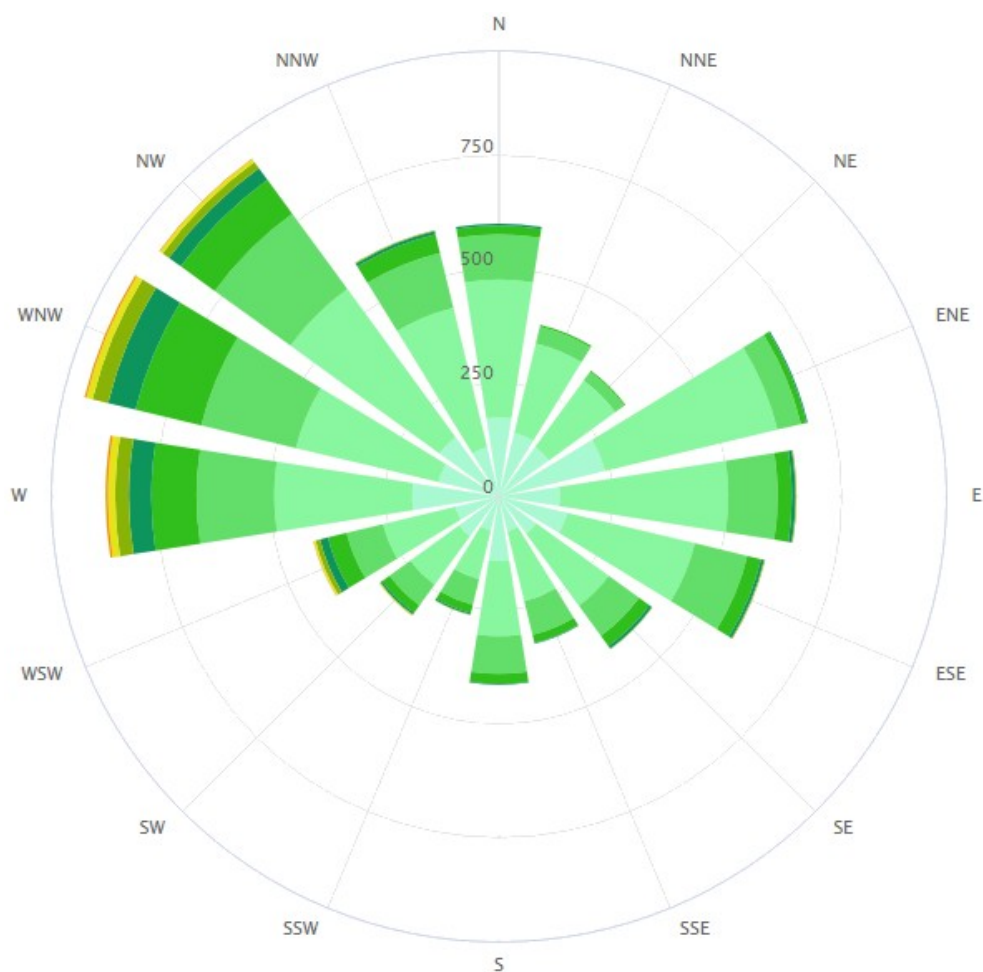
Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je vyšší ako 16 °C. V okrsku M3 je januárový priemer teploty vyšší ako -3 °C.

Priemerná ročná teplota na stanici Nová Baňa je 8,4 °C. Najteplejším mesiacom je júl a najchladnejším január. Priemerný počet letných dní v roku (viac 25 °C) je 45. Priemerný počet ľadových dní v roku (menej 0,1 °C) je 40. Priemerná dĺžka oslnenia za rok predstavuje 3915 hodín.

Ročný úhrn zrážok je 750 – 850 mm. Najviac zrážok pripadá na letné mesiace (jún a júl), naopak minimálne množstvo spadne od januára do apríla. Priemerný počet dní so zrážkami viac ako 1 mm je v oblasti Novej Bane 98,2 dní, viac ako 5 mm 45,5 dní. Snehová pokrývka sa v oblasti vyskytuje v priemere 50,2 dní ročne a jej priemerná výška je 12,3 cm.

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú predovšetkým orografické pomery. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Všeobecne však oblasť patrí k relatívne málo veterným oblastiam s priemernou rýchlosťou vetra 1 – 2,5 m/s.

Obr.: Veterná ružica (Nová Baňa)

Zdroj: www.meteoblue.com

Tab.: Priemerné mesačné teploty v °C – stanica Nová Baňa

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
8,4	-3,0	-1,0	3,4	8,8	13,6	16,8	19,0	17,8	14,0	8,5	4,2	-0,4

Zdroj: SHMÚ

Tab.: Priemerné mesačné zrážky v mm – stanica Nová Baňa

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
754	49	52	52	50	74	75	80	71	47	67	74	63

Zdroj: SHMÚ

Tab.: Početnosť smerov vetra – stanica Nová Baňa

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezv.
1,4	26,6	7,7	5,1	8,1	10,7	5,6	4,2	19,2

Zdroj: SHMÚ

Vegetácia

Na základe fyto geografického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*), okresu Slovenské stredohorie a podokresu Pohronský Inovec.

Potenciálna prirodzená vegetácia je taká vegetácia, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu. V riešenom území sú podľa Atlasu krajiny (2002) nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie s drevinovou skladbou:

- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C – Carici pilosae-Carpinetum*) – nachádzali sa na svahoch pahorkatiny, mimo vrcholových polôh. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).
- podhorské bukové lesy (*Fs – Fagenion p.p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) – táto jednotka sa v riešenom území nachádza len v najvyšších polohách. Reprezentovaná je lesnými spoločenstvami druhov buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer platanoides*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), lipkavec marinkový (*Gallum odoratum*)
- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F – Dentario glandulosae-Fagetum*) – táto jednotka pokrýva najvyššie položené časti na južnom okraji katastrálneho územia. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy boli sčasti nahradené lúkami a pasienkami. Lesné porasty pokrývajú plochy s členitejším reliéfom a na okrajoch katastrálneho územia.

Lesné porasty sú klasifikované takmer výlučne ako hospodárske lesy (91,9%), zvyšok pripadá na ochranné lesy. Smrek a ihličnaté stromy nepatria medzi potenciálnu prirodzenú vegetáciu, napriek tomu sa tu hojne vyskytujú. Najväčšie zastúpenie má buk (65,9%), hrab (10,6%), smrek (7,9%), dub (5,4%), smrekovec (3%), jedľa (2,3%), cer (2%). Lesné plochy majú výmeru 934,3 ha, t.j. 50,9% z celkovej výmery katastrálneho územia.

Nelesná drevinová vegetácia sa nachádza na trvalých trávnych porastoch, pozdĺž medzí a poľných ciest, vo výmoľoch a v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Na poľnohospodárskej pôde sú jej funkcie nenahraditeľné – krajnotvorná, refugiálna (migrácia rastlín a živočíchov), pôdoochranná, mikroklimatická, pufrčná, hydrická, atď. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Líniový doprovod vodným tokom vytvárajú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha

(*Padus avium*). Stromoradia pozdĺž poľných ciest v nižších polohách tvoria čerešňa vtáčia (*Prunus avium*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), topoľ osikový (*Populus tremula*), vrbá popolavá (*Salix cinerea*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), miestami sa vyskytuje aj brest horský (*Ulmus glabra*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). V rámci krovinnej etáže sa často vyskytujú svíb krvavý (*Swida sanguinea*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), hloh jednozemenný (*Crataegus monogyna*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), krušina jelšová (*Frangula alnus*), ruža šípová (*Rosa canina*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), zemolez čierny (*Lonicera nigra*), čremcha strapcovitá (*Padus racemosa*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), vtáci zob obyčajný (*Ligustrum vulgare*). Nelesná drevinová vegetácia nie je vyčlenená ako osobitný druh pozemku a je zahrnutá zväčša v rámci trvalých trávnych porastov.

Trvalé trávne porasty predstavujú spoločenstvá stepného charakteru – lúky a pasienky. V riešenom území predstavujú dominantné využitie poľnohospodárskej pôdy. Vytvárajú rozsiahle plochy, členené nelesnou drevinovou vegetáciou. Vyvinuli sa prevažne hospodárením človeka v rámci rozptýleného osídlenia. Značnú časť trvalých trávnych porastov tvoria biotopy európskeho významu a biotopy národného významu. V súvislosti so zmenou spôsobu života, vyľudňovaním hospodárskych usadlostí a ich premenou na víkendové chalupy, ale aj so zmenou dodávateľsko-odberateľských vzťahov pri zužitkovaní poľnohospodárskych produktov sa mení využívanie zeme. Kosia sa obyčajne len lúky v bezprostrednej blízkosti domov, ostatné degradujú. Nevypášané pasienky zarastajú krovínami. Zmena lúčnych biotopov sa prejavuje ochudobnením biodiverzity, hlavne o druhy viazané na pôvodné spoločenstvá. Trvalé trávne porasty majú výmeru 682,7 ha, t.j. 37,2 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Orná pôda má len minoritný podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy. Agrocenózy na ornej pôde vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu. Orná pôda má výmeru 120,6 ha, t.j. 6,6 % z celkovej výmery riešeného územia.

V riešenom území sa nachádzajú len plochy sadov na zanedbateľnej výmere 0,3 ha.

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, väčšinou ide o synantropnú vegetáciu. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 24,5 ha. Väčšie plochy verejnej zelene sa v obci nenachádzajú. Na verejných priestranstvách je drevinová vegetácia vysadená v areáli kostola a obecného úradu. V drevinovej skladbe výsadby na verejných priestranstvách majú zastúpenie smrek, jedľa, borovica, lipa, javor, breza, tuja a iné. Odporúča sa revitalizácia tejto zelene a zvýšenie jej atraktivity formou parkových úprav.

Tab. Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie Veľká Lehota

Druh pozemku	výmera v m²
orná pôda	1206364
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	244714
ovocné sady	2612
trvalé trávne porasty	6827339
lesné pozemky	9343407
vodné plochy	41232
zastavané plochy a nádvoría	535890
ostatné plochy	268928
spolu – k.ú.	18357305

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk

Krajinnoekologická charakteristika

V rámci krajinnoekologickej syntézy boli v riešenom území definované homogénne krajinnoekologické komplexy s ekvivalentnými vlastnosťami krajinných zložiek (reliéf, podklad, vegetácia). Pri vymedzení krajinnoekologických komplexov sme vychádzali z ich rámcovej definície v Atlase krajiny SR (2002). V rámci krajinnoekologickej syntézy boli vymedzené nasledujúce krajinnoekologické komplexy:

- Plošinné predhorie s prevahou zmiešaných lesov a ich mozaiky s trávnyimi porastmi a ornou pôdou – komplex zaberá centrálnu a východnú časť katastrálneho územia s výnimkou zastavaného územia obce s plochami určených na zástavbu a zalesnených častí katastrálneho územia. Vyznačuje sa relatívne nižšou členitosťou reliéfu oproti zvyšku riešeného územia.
- Hornatina na kyslých horninách s prevahou listnatých lesov – komplex sa rozprestiera vo vyššie položených, okrajových častiach katastrálneho územia. Lesné porasty sú využívané pre účely lesného hospodárstva.
- Vrchovína s prevahou listnatých lesov – komplex sa rozprestiera na severnom okraji katastrálneho územia. Má však podobné vlastnosti krajinného prostredia ako vyššie uvedené komplex.

2.2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu

V záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov 2004 (VZN BBSK č. 4/2004), zmien a doplnkov č. 1/2007 (VZN BBSK č. 6/2007), zmien a doplnkov 2009 (VZN BBSK č. 14/2010) a zmien a doplnkov 2014 (VZN BBSK č. 27/2014), sú určené niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na riešené územie, ktoré je potrebné rešpektovať:

V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.7 V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
  - 1.7.1 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov
  - 1.7.2 zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov
  - 1.7.3 pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.
  - 1.7.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života
  - 1.7.5 vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v južnej a centrálnej časti územia Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

V oblasti hospodárstva

- 2.1 vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj;
  - 2.1.1 prednostne sa zamerať na rozvoj pracovných príležitostí v okresoch, kde dlhodobo miera nezamestnanosti presahuje 20%, a to najmä v okresoch Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žarnovica, Lučenec, Poltár a Revúca,
  - 2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,
- 2.2.1 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
- 2.2.2 v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,
- 2.2.4 rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
- 2.2.5 v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,
- 2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,
- 2.2.7 vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd
- 2.2.8 vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného chovu hospodárskych zvierat
- 2.2.10 stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
- 2.3.1 pri rozvoji priemyslu podporovať a uprednostňovať princíp rekonštrukcie, sanácie a intenzifikácie využívania existujúcich priemyselných zón, areálov a plôch, prípadne aj objektov,
- 2.3.4 ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, tým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo

k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území)

- 2.3.5 rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.
- 2.4.4 vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania
- 2.4.5 podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov
- 2.4.7 diverzifikovať odvetvovú a ekonomickú základňu miest a regiónov a podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,

V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1 usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky
- 3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,
- 3.8 Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.
- 3.15 vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny
- 3.16 Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.
- 3.18 podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny
- 3.21 Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.1 Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných

pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov

- 4.5 Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability
- 4.6 Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny
- 4.7 Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
  - 4.7.1 zákonom o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území
  - 4.7.2 zákonom o lesoch
  - 4.7.3 zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.9 Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- 4.10 Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice)
- 4.11 Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej
- 4.12 Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov

- 4.15 Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.
- 4.17 Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.

V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

- 5.1 Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu.
- 5.4 Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní pamiatkového fondu, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Obdobne vytvárať podmienky pre ochranu pamätihodností miest a obcí a spolupracovať s orgánmi samosprávy miest a obcí.
- 5.5 Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu.
- 5.11 Vytvárať podmienky pre ochranu a obnovu objektov pamiatkového fondu vo voľnej krajine (objektov hradov, kaštieľov a ich ruín) pri zachovaní ich pamiatkových hodnôt ako súhrnu významných historických, krajinných, spoločenských, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných, alebo umelecko-remeselných hodnôt. Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie charakteristického vzhľadu krajiny, jej kvality a historických panorám v krajine.
- 5.12 Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, so snahou o zachovanie charakteristických črt krajiny, v súlade s typológiou krajiny v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.
- 5.13 Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.

- 5.14 Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1.38 pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás
- 6.1.47 zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 6.9.1 podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy
- 6.9.4 podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1.6 rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov
- 7.1.11 postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov b) prioritnou výstavbou kanalizácií s ČOV v obciach ležiacich v ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov, prípadne v ich blízkosti,
- 7.1.12 v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu, obnovu inundačných území,
- 7.1.13 v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami
- 7.1.14 akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o regulácii v sieťových odvetviach,
- 7.2.12 v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy
- 7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

- 7.3.5 podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike...
- 7.6.2 v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov

V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 8.3.1 rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím

V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- 9.1 Podpora realizácie národných, regionálnych a lokálnych programov zameraných na znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ich podrobné rozpracovanie a realizácia v podmienkach Banskobystrického kraja, realizovať a implementovať všetky environmentálne programy a následne ich premietnuť do dokumentácii na nižších úrovniach.
- 9.9 Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a vibráciami v zmysle platnej legislatívy.
- 9.10 V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika
- 9.11 Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou

V oblasti zariadení civilnej ochrany

- 12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou,
- 12.2. Ochranné stavby pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti navrhovať podľa Analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí a budovať ich v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku civilnej ochrany obyvateľstva.

2.3 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy

Obec Veľká Lehota patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Žarnovica a Banskobystrického kraja. Okres Žarnovica má rozlohu 426 km² a 25 242 obyvateľov. Podľa rozlohy je druhým najmenším a podľa počtu obyvateľov tretím najmenším okresom v kraji. Vznikol rozčlenením pôvodného „veľkého“ okresu Žiar nad Hronom po zmene územnosprávneho členenia v roku 1996.

V rámci okresu má obec marginálnu polohu, na jeho západnom okraji. Nie je súčasťou žiadneho ťažiskového priestoru osídlenia. Neleží priamo ani na sídelnej osi; nitriansko-pohronská sídelná os vedie južnejšie, dolinou Hrona.

Obec Veľká Lehota patrí medzi stredne veľké obce, v rámci okresu Žarnovica však s 1090 obyvateľmi (k 31. 12. 2020) patrí k väčším obciam.

Obec je situovaná v blízkosti mesta Nová Baňa (10 km). Nová Baňa je najvýznamnejším spádovým mestom pre obyvateľov obce z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou a pracovnými príležitosťami. Od okresného mesta Žarnovica je obec vzdialená 19 km. Podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja sú Žarnovica a Nová Baňa klasifikované ako centrá IV. skupiny. Žarnovica (6393 obyv.) však počtom obyvateľov naďalej zaostáva za Novou Baňou (7422 obyv.). Dôvodom pre lokalizáciu sídla okresu do Žarnovice zrejme bola jej výhodnejšia poloha v mieste pripojenia cesty II. triedy z Partizánskeho a centrálnejšia poloha v rámci obvodu. Najbližšími mestami s viac ako 10 tisíc obyvateľmi sú Zlaté Moravce (23 km), Levice (40 km), Žiar nad Hronom (43 km). Vzdialenosť do krajského mesta Banská Bystrica (81 km) je väčšia než do Nitry (65 km).

Rozvíja sa aj spolupráca na mikroregionálnej úrovni, v rámci mikroregiónu Nová Baňa. Okrem Novej Bane a obce Veľká Lehota sú členmi mikroregiónu obec Hronský Beňadik, Malá Lehota, Orovnica, Rudno nad Hronom, Brehy, Tekovská Breznica, Voznica.

Obec Veľká Lehota plnila v čase uplatňovania strediskovej sústavy osídlenia funkciu strediska miestneho významu. Spádové územie okrem Veľkej Lehoty tvorila len Malá Lehota. Významné sú väzby predovšetkým na Novú Baňu a obec Malá Lehota.

Z hľadiska riešenia záujmového územia v územnom pláne obce Veľká Lehota sú naznačené väzby na uvedené sídla. Ide hlavne o prepojenie prostredníctvom verejného dopravného a technického vybavenia.

2.4 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Vývoj počtu obyvateľov, prirodzený a mechanický pohyb

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia.

Od 2. polovice 19. storočia miestna populácia zaznamenávala sústavný nárast, hlavne na začiatku 20. storočia. Rast však pokračoval až do roku 1961, keď kulminoval historicky najvyšším počtom na úrovni 1649 obyvateľov. Do 70. rokov populácia ešte stagnovala, neskôr však výrazne klesala a tento pokles sa dodnes nezastavil. Od roku 1961 klesol počet obyvateľov o 559, čo predstavuje stratu tretiny populácie. Vývoj v 2. polovici 20. storočia bol dôsledkom sťahovania obyvateľov do miest (urbanizáciou) za podpory masívnej bytovej výstavby. Neskôr sa negatívne prejavuje vplyv odľahlej polohy a slabej hospodárskej základne.

Obec dlhodobo vykazuje prirodzené aj migračné úbytky. V sledovanom 10-ročnom období rokov 2011 – 2020 došlo k značnému prirodzenému úbytku (v pomere 80 : 167). Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore. Migračná bilancia obce sa v sledovanom období vyznačovala miernym úbytkom (v pomere 159 : 170), avšak od roku 2018 sa trend výrazne obrátil v prospech prisťahovaných.

Tab. Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	632
1880	631
1890	700
1900	714
1910	968
1921	1063
1930	1104
1940	1236
1948	1145
1961	1649
1970	1615
1980	1533
1991	1338
2001	1308
2011	1193

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2011 dosahoval nepriaznivú hodnotu – 70,4. Podľa všeobecnej interpretácie až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o regresívny typ populácie.

Najväčší pomerný nárast v poslednom období zaznamenal segment obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najväčší pokles sa týkal zložky obyvateľstva v predproduktívnom veku.

Tab. Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	1193
z toho muži	597
z toho ženy	596
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	164
Počet obyvateľov v produktívnom veku	796
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku (65+)	233

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab. Vývoj počtu obyvateľov, narodených, zomrelých, prihlásených a odhlásených

Rok	narodení	zomrelí	prihlásení	odhlásení	Počet obyvateľov k 31.12.
2011	8	13	17	22	1191
2012	12	18	13	13	1185
2013	10	24	13	21	1163
2014	7	16	4	19	1139
2015	3	24	11	26	1103
2016	10	17	16	12	1100
2017	6	13	19	22	1090
2018	8	21	27	11	1093
2019	10	20	14	10	1087
2020	6	14	25	14	1090
Spolu	80	167	159	170	

Zdroj: ŠÚSR

V budúcnosti do roku 2035 prognózujeme stabilizáciu počtu obyvateľov na úrovni okolo 1100 - 1150 obyvateľov. Na tento predpokladaný cieľový stav je dimenzovaná aj návrhová kapacita rozšírenia obytného územia.

Prognóza počíta so zastavením, resp. zmiernením prirodzeného úbytku a s postupným zlepšením migračnej bilancie. Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce,

jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry.

Skladba obyvateľov podľa národnosti a vierovyznania

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa SODB 2011 tvoria 99,1% obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou).

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva homogénna. Miera religiozity dosahuje nadpriemerné hodnoty. Bez vyznania bolo len 1,8% obyvateľov. 90,4% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené.

Tab. Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	česká	iná	nezistená
	1142	5	5	41

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab. Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	iné	bez vyznania	nezistené
	1078	8	21	86

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Navrhovaný rozvoj obce nebude mať vplyv na národnostné a náboženské zloženie obyvateľstva.

Ekonomická aktivita obyvateľov

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov predstavuje 44,5%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v terciárnom sektore. Podľa údajov z SODB 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 237 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 225 obyvateľov. Nízky je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo) – 29 obyvateľov.

V obci je v súčasnosti vytvorených do 150 pracovných miest. Najvýznamnejším miestnym zamestnávateľom je KOVACO, spol. s r.o. s 80 zamestnancami. Zo zamestnanej zložky ekonomicky aktívneho obyvateľstva väčšina odchádza za prácou do okolitých miest. Za

prácou a štúdiom odchádzalo 381 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 77,4%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Tab. Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	531
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	44,5
pracujúci (okrem dôchodcov)	378
pracujúci dôchodcovia	16
osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	24
nezamestnaní	131
študenti	87
osoby v domácnosti	8
dôchodcovia	325
príjemcovia kapitál. príjmov	2
iná a nezistená	44
deti do 16 rokov	178

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Navrhované riešenie počíta s rozšírením výrobného územia o menšiu plochu, čo bude mať pozitívny dopad na zamestnanosť. V nepoľnohospodárskej výrobe sa orientačne počíta s vytvorením 5 nových pracovných miest. Ďalšie pracovné miesta vzniknú v sektore služieb pre obyvateľstvo, prípadne služieb v cestovnom ruchu. To prispeje k žiaducej diverzifikácii hospodárskej základne.

2.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

2.5.1 Koncepcia kompozičného formovania sídla

Úlohu hlavnej kompozičnej osi urbanistickej štruktúry obce predstavuje dnešná cesta III/2512. Jej vznik je podmienený geomorfologickými pomermi – dolinkou toku Žitava. Kompozičná os má severojužný priebeh. Podieľa sa na výrazne pretiahnutom pôdoryse obce v smere tejto osi. Pozdĺž nej sa formovala najstaršia zástavba. Dĺžka hlavnej kompozičnej osi dosahuje až 2 km. Z tohto dôvodu je aj značný výškový rozdiel medzi horným (južným) koncom obce a dolným (severným) koncom obce (až 130 m). Neskôr sa zástavba obohatila o ďalšie línie ulíc, ktoré sú paralelné s hlavnou kompozičnou osou. Navrhované riešenie rozvíja pôsobenie hlavnej kompozičnej osi, vrátane línií zástavby, paralelných s touto osou.

Primárne sa využijú priestorové rezervy v existujúcom zastavanom území obce. Zvýši sa tým kompaktnosť zástavby a kompaktný pôdorys obce. V zástavbe obce je niekoľko voľných prieluk i väčších zvyškových plôch pozdĺž existujúcich ciest. Zostávajúce voľné prieluky v uličnej fronte navrhujeme zastavať s cieľom vytvorenia kontinuálneho uličného priestoru. Pri vyplňaní prieluk je potrebné dodržať založenú uličnú a stavebnú čiaru, zladať architektonické riešenie stavieb (tvar striech, podlažnosť a pod.) s okolitými stavbami.

Na hlavnej kompozičnej osi, resp. v tangenciálnej polohe, sa nachádzajú hlavné uzlové priestory. Pôvodný uzlový priestor vznikol okolo kostola, za ktorým neskôr vznikli aj ďalšie areály občianskej vybavenosti (školský areál, športový areál, zariadenie pre seniorov), čím vznikol náznak priečnej osi. Ďalší uzlový priestor je položený vyššie – v polohe dnešného obecného úradu (je tu aj predajňa a pošta). Z tejto kompozície sa do istej miery vymyká štruktúra časti U Garajov a hospodárskych dvorov.

Hlavný ťažiskový priestor obce je predurčený polohou uzlových priestorov so zariadeniami občianskej vybavenosti. Predstavuje centrálnu zónu obce a v zmysle tohto kritéria je definovaná aj v grafickej časti. Navrhujeme uskutočniť komplexnú revitalizáciu centrálnej zóny obce, s úpravami a dotvorením verejných priestranstiev. Zámerom je vytvoriť tu plnohodnotné centrum, ktoré by sa svojimi estetickými hodnotami mohlo stať nositeľom identity obce.

Historickou dominantou obce je kostol. Novodobými dominantami sú objekty školy a zariadenia seniorov. Výraznejšie však nenarúšajú charakter obce, aj vďaka polohe mimo hlavnej kompozičnej osi.

Ulice vytvárajú vzájomne zokruhovanú sieť. Nemajú však charakter ortogonálnej siete - aj novšie ulice majú zakrivené trasy, čím vhodne nadviazali na pôvodnú uličnú sieť. Tri navrhované ulice sú prirodzene prepojené s existujúcou uličnou sieťou a zokruhované.

V urbanisticko-architektonickej štruktúre obce sa v niektorých častiach zachovali objekty tradičnej architektúry, s typickou pozdĺžnou dispozíciou a valbovými strechami. Ide o niekoľko murovaných domov z konca 19. storočia a začiatku 20. storočia. V 2. polovici 20. storočia sa začali do sídelnej štruktúry obce začleňovať domy na štvorcovom pôdoryse s rôznymi typmi striech (sedlovými, stanovými i plochými strechami).

Charakteristickým prvkom sídelnej štruktúry je rozptýlené osídlenie. Nachádza sa tu voľná reťazová a lazová zástavba usadlostí, dopĺňaná v poslednom období výstavbou chát. Najväčšia koncentrácia rozptýleného osídlenia je južne od obce, pod Kamenným vrchom, v lokalite Inovec. Z vyššie položených svahov nad obcou alebo z južného okraja obce sú atraktívne pohľady na samotné sídlo, rozptýlené osídlenie a siluety okolitých vrchov.

Za účelom zachovania vidieckeho charakteru zástavby a jej výškovej hladiny je regulovaná výšková hladina zástavby. Regulácia sa vzťahuje na existujúcu i navrhovanú zástavbu, maximálna výšková hladina je stanovená špecificky pre každé funkčné územie. Na väčšine zastavaného územia obce sa uvažuje s dvomi nadzemnými podlažiami. V rozptýlenej zástavbe chát a usadlostí je povolené len jedno nadzemné podlažie.

Na prekrytie domov sa odporúčajú sedlové strechy, prípadne valbové, polvalbové a stanové strechy, so sklonom od 35° do 50°. Nevhodné sú ploché, pultové a manzardové strechy. Použité by mali byť tradičné materiály striech. Oplotenie pozemkov rodinných domov, rekreačných chát a usadlostí musí byť z tradičných materiálov (platí pre lokalitu Inovec); konštrukcie oplotení vyššie ako 1,5 m môžu byť len priehľadné z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene. Nové oplotenia umiestňovať minimálne 2 m od krajnice miestnej cesty podľa jej navrhovaného šírkového usporiadania. V prípade rodinných domov by súvislá zastavaná plocha jedného objektu nemala prekročiť 200 m² a v prípade rekreačných chát 80 m². Samostatne stojace rodinné domy by sa mali budovať na pozemkoch s minimálnou veľkosťou 500 m². Skupinové formy zástavby, ako napr. dvojdomy, radovú zástavbu nie je v obci vhodné realizovať.

Pri návrhu nových plôch na zástavbu boli rešpektované limity prírodného charakteru (topografické pomery, vodné toky) a územnotechnické limity (cestu III. triedy, siete technickej infraštruktúry).

2.5.2 Konceptia kompozičného formovania krajinného prostredia

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a videných priestorov. Reliéf je značne členitý a celkovo pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Je zdrojom atraktívnych scenérií a výhľadov. Z vyššie položených svahov – najmä z východnej strany, keďže tieto polohy sú nezalesnené, sú atraktívne pohľady na samotné sídlo, Novú Baňu a rozptýlené osídlenie. Krajinnou dominantou je silueta vrchov Pohronského Inovca - Bujakov vrch, Vojšín.

Strmšie svahy sú pokryté lesnými porastmi s rôznorodou drevinovou skladbou a sú preto atraktívnejšie ako lesné monokultúry. Vizuálne vnemy odlišného rázu poskytujú pasienky a mozaiky s lesnými porastmi.

Možno konštatovať, že v krajinnom obraze prevládajú harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru. Kategóriu neutrálne pôsobiacich prvkov reprezentuje orná pôda a zastavané územie, vrátane hospodárskych areálov. Rušivo pôsobiace prvky v území nie sú zastúpené (okrem elektrických vedení 22 kV). Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety výškových objektov a technických zariadení.

V odlesnenej časti katastrálneho územia je potrebné posilniť existujúcu líniovú zeleň. Líniová zeleň by mala zabezpečovať pôdoochranné a hygienické funkcie (ochrana pred negatívnymi vplyvmi dopravy a výroby), ale aj ako kompozičný prvok, na ohraničenie pôdnych celkov a ich rozdelenie do menších plôch, lepšie vystihujúcich pôvodné krajinné štruktúry. Navrhujú sa aj nové pásy líniovej zelene a stromoradií.

V riešení sa pozornosť venuje aj sídelnej zeleni. V obytných uliciach vyššieho významu by sa mala vysádzať líniová zeleň. Odporúčame tiež uskutočniť revitalizáciu verejnej zelene pre oddychové aktivity, predovšetkým v centrálnej zóne obce, aj v ďalších častiach obce - napr. pri prameni Žitavy. V rámci revitalizácie je potrebné dosadiť vhodné dreviny a výrazne nerozširovať podiel spevnených plôch.

2.5.3 Ochrana pamiatkového fondu

Kultúrno-historické hodnoty sú odrazom historického vývoja obce. Obec sa prvýkrát spomína v roku 1355 pri metácii Novej Bane. V roku 1388 patrila hradu Hrušov, potom Dóczyovcom, napokon panstvu Topoľčianky. V roku 1536 mala obec 5 port, v roku 1601 majer a 23 domov, v roku 1720 krčmu, mlyn a 21 daňovníkov, v roku 1828 101 domov a 627 obyvateľov. V chotári mala viaceré kopanice.

Na území obce Veľká Lehota sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF). Nachádzajú sa tu však architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami, ktoré je potrebné zachovať a chrániť:

- rímskokatolícky kostol sv. Martina, z roku 1809, postavený na mieste pôvodného kostola z roku 1780 v barokovom slohu, pričom neogotickou úpravou prešiel v roku 1862. Kostol je jednolodový s polygonálnym uzáverom presbytéria so strešnou vežičkou nad štítovým priečelím. V lodi je atypický drevený trámový strop.
- potočná zástavba domov, stavaných do svahov
- socha sv. Jána Nepomuckého, v parčíku pri kostole
- pamätník padlým hrdinom z prvej svetovej vojny, pri kostole
- prícestné kaplnky a kríže

Pri obnove, dostavbe a novej výstavbe je potrebné zohľadniť mierku pôvodnej štruktúry zástavby, zachovať charakter zástavby a jej typickú panorámu, ako aj charakter rozptýleného osídlenia.

Z dôvodu možnej existencie archeologických nálezov na celom riešenom území musí byť v jednotlivých etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi splnená podmienka v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v

znení neskorších predpisov a platnej legislatívy v oblasti pamiatkovej ochrany (v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, osobitne § 36, ods. 2 a 3).

2.5.4 Regulatívy priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na územie s predpokladom lokalizácie zástavby a plochy existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

- Maximálna výška zástavby
- Maximálna intenzita využitia plôch
- Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Regulatív určuje maximálny počet nadzemných podlaží. Maximálna výška zástavby sa môže zvýšiť len o 1 ustúpené podlažie, o výšku šikmej strechy s podkrovím. Regulatív sa nevzťahuje na technické vybavenie (stožiare vysieláčov a pod.) umiestňované mimo zastavaného územia.

Intenzita využitia je určená maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku alebo k skupine pozemkov x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené manipulačné a dopravné plochy. Záväzný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený.

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky.

Tab. Prehľad regulatívov priestorového usporiadania

Označenie prevládajúceho funkčného územia	Maximálna výška zástavby	Maximálna intenzita využitia plôch
Obytné územie B1	2 NP	30 %
Zmiešané územie Z1	3 NP	35 %
Zmiešané územie Z2	1 NP	10 %
Rekreačné územie R1	1 NP	10 %
Výrobné územie V1	1 NP	15 %
Výrobné územie V2	3 NP	45 %

2.6 Návrh funkčného využitia územia obce

Základné rozvrhnutie funkcií, prevádzkových a komunikačných väzieb v riešenom území

Obec Veľká Lehota plní primárne obytnú funkciu a obytné územie má dominantný podiel na celkovej výmere zastavaného územia obce. Prítomné sú aj výrobné a rekreačné funkcie. Súčasnú funkčnú zónovú koncepciu obce v plnej miere rešpektujeme a ďalej rozvíjame.

V rámci zastavaného územia je prípustná intenzifikácia využitia v rámci vymedzených častí záhrad rodinných domov, dostavbami a nadstavbami existujúcich objektov. Predpokladá sa tiež obohatenie spektra občianskej vybavenosti, a to najmä v centrálnej zóne obce.

Navrhované riešenie uvažuje predovšetkým s rozvojom obytnej funkcie. Vymedzením nových plôch pre obytnú výstavbu sa vytvoria podmienky pre naplnenie rozvojového potenciálu obce. Ide zväčša o využitie priestorových rezerv v súčasných hraniciach zastavaného územia formou intenzifikácie využitia záhrad, zástavby prieluk a doplnenia druhej strany zástavby jednostranne obostavaných ciest.

Areály nepoľnohospodárskej výroby na južnom okraji obce sa navrhujú rozšíriť o bezprostredne nadväzujúce plochy. Hospodársky dvor poľnohospodárskej výroby sa odporúča revitalizovať, bez predpokladu rozširovania.

Rekreačné aktivity sa uskutočňujú v rozptýlenom osídlení so zástavbou usadlostí a chát, predovšetkým v lokalite Inovec. Vymedzené sú plochy pre rozširovanie zástavby chát s cieľom zamedziť živelnému rozvoju chatovej osady. Pre športové aktivity obyvateľov obce slúži športový areál s futbalovým ihriskom. Počíta sa aj s vytvorením oddychových priestranstiev s verejnou zeleňou.

Navrhovaná zástavba nadväzuje na existujúcu zástavbu a komunikačný systém. Navrhovaná uličná sieť bude tvoriť ucelené okruhy a prepojí sa s existujúcou uličnou sieťou.

Určenie prevládajúcich funkčných území

Územný plán stanovuje súbor regulatívov funkčného využívania územia. V rámci definovaného prípustného funkčného využívania je určené prevládajúce funkčné využívanie, ktoré je rozhodujúce pre zaradenie územia do nasledujúcich prevládajúcich funkčných území:

- obytné územie
- výrobné územie

- rekreačné územie
- zmiešané územie

Obytné územie sú plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská. Obytné územie obsahuje aj plochy na občianske vybavenie.

Výrobné územie sú:

- plochy určené pre prevádzkové budovy a zariadenia, ktoré na základe charakteru prevádzky sú neprípustné v obytných, rekreačných a zmiešaných územiach,
- plochy pre priemyselnú výrobu
- plochy pre poľnohospodársku výrobu; vo vidieckych sídlach sa na tejto ploche umiestňujú všetky stavby a zariadenia rastlinnej a živočíšnej poľnohospodárskej výroby, ak ich prevádzka nemá negatívny vplyv na životné prostredie.

Rekreačné územie obsahuje časti územia obce, ktoré zabezpečujú požiadavky každodennej rekreácie bývajúceho obyvateľstva a turistov. Podstatnú časť rekreačných zón musí tvoriť zeleň, najmä lesy a sady, ovocné sady, záhrady a záhradkárske osady, trávne plochy a prípadne aj vodné toky a iné vodné plochy. Do rekreačnej plochy sa môžu umiestniť športové zariadenia, ihriská, kúpaliská, zariadenia verejného stravovania a niektorých služieb, centrá voľného času a zariadenia so špecifickou funkciou.

Zmiešané územie s prevahou plôch pre obytné budovy sú plochy umožňujúce umiestňovanie stavieb a zariadení patriacich k vybaveniu obytných budov a iné stavby, ktoré slúžia prevažne na ekonomické, sociálne a kultúrne potreby obyvateľstva a nemajú negatívny vplyv na životné prostredie, ani výrazne nerušia svoje okolie.

Uvedené definície prevládajúcich funkčných území vychádzajú z ustanovení § 12, ods. 10 – 14 vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. f) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k prevládajúcemu funkčnému územiu (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania. Prípustné funkčné využívanie musí predstavovať väčšinu funkčných plôch príslušného priestorového celku.
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení.

- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorové (regulačné) celky, ktoré sú v komplexnom výkrese vymedzené grafickou značkou príslušného plošného javu alebo javov a súčasne kódom priestorového celku. Názvy plošných javov korešpondujú s názvami príslušných priestorových celkov. Niektoré plošné javy definujú dva príbuzné priestorové celky, pričom v grafickej časti sú rozlíšené kódom priestorového celku. Súčasťou obytného územia sú aj vyznačené menšie plochy doplnkových funkcií obmedzujúceho funkčného využívania (občianske vybavenie), ktoré nie sú samostatne označené kódom priestorového celku. V prípade územia bez predpokladu lokalizácie zástavby vyplýva príslušnosť k priestorovému celku z odseku „vymedzenie“, pričom mu prislúchajú viaceré grafické značky. Definované sú funkčné územia a im prislúchajúce priestorové celky.

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie B1

V priestorovom celku B1 sa počíta so zachovaním, ako aj s novou výstavbou rodinných domov s možnosťou zastúpenia menších prevádzok základného občianskeho vybavenia a drobných remeselných prevádzok v rodinných domoch, prípadne aj v samostatných objektoch pri dodržaní plošného limitu maximálnej zastavanej plochy. Súčasťou priestorového celku sú aj vyznačené príslušné záhrady rodinných domov.

Tab. Regulácia funkčného využitia pre obytné územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
B1	bývanie v rodinných domoch	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavňových a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu a so zastavanou plochou do 200 m ² , resp. do 400 m ² v centrálnej zóne obce prechodné ubytovanie rekreatívov – s kapacitou do 10 lôžok nepoľnohospodárska výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – len výrobné služby a	bývanie v bytových domoch nad 8 b.j. poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného chovu priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby) skladovanie a logistika občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hľadavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
		remeselné prevádzky so zastavanou plochou do 200 m ² a mimo centrálnej zóny obce ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia	

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie R1

Rekreačné územie R1, ktoré predstavuje existujúci športový areál s futbalovým ihriskom a amfiteátrom sa zachováva, s možnosťou dobudovania areálu.

Tab. Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
R1	šport a rekreácia – športové ihriská a zariadenia pre rekreáciu a šport	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia občianske vybavenie – len zariadenia súvisiace s prípustným funkčným využívaním verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií	bývanie výroba akéhokoľvek druhu skladovanie a logistika občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z1, Z2

Jadrovú časť sídla predstavuje centrálna zóna obce, ktorá má charakter polyfunkčného územia bývania a občianskeho vybavenia. Je definovaná ako zmiešané územie Z1. Súčasťou priestorového celku sú aj vyznačené príhlé záhrady rodinných domov.

V priestorovom celku Z2 sa počíta so zachovaním, dostavbou, prestavbou existujúcich rekreačných chat a usadlostí s kombinovanou obytnou, rekreačnou funkciou (vo forme individuálnej chalupárskej rekreácie, agroturistiky) a výrobnou funkciou tradičnej poľnohospodárskej malovýroby. Prípadná výstavba nových objektov je možná len ako náhrada za pôvodné / zbúrané objekty, v prípade stavieb so stavebným povolením, resp. predbežným súhlasom OZ vydaným pred schválením územného plánu obce a v rámci navrhovaných plôch pre výstavbu vyznačených v grafickej časti. Priestorový celok sa člení na tri časti (A, B, C) so špecifickými regulačnými podmienkami, ktoré sa odlišujú najmä regulatívmi priestorového usporiadania:

- časť A predstavujú existujúce chaty a usadlosti v lokalitách Inovec a Čigág a stavby so stavebným povolením, resp. predbežným súhlasom OZ vydaným pred schválením územného plánu obce.
- časť B predstavujú navrhované plochy pozdĺž cesty na Drozdovo, v podobe pásma so šírkou 70 m. Pozemky pre výstavbu chát a (hospodárskych) udalostí usadlostí tu v tomto pásme musia mať minimálnu veľkosť 0,5 ha.
- časť C predstavujú navrhované plochy pozdĺž ostatných (vedľajších) ciest. Stavby chát a hospodárskych usadlostí musia byť vo vzájomnej vzdialenosti min. 50 m (vzťahuje sa na hlavné stavby, nie doplnkové).

Tab. Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
Z1	bývanie v bytových domoch bývanie v rodinných domoch základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu prechodné ubytovanie rekreatantov – s kapacitou do 10 lôžok	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží, zberného dvora a kompostoviska) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia verejná zeleň	poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného chovu priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby) skladovanie a logistika občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov
Z2	rekreácia individuálna – v rekreačných chatkách so zastavanou plochou do 80 m ² bývanie v hospodárskych usadlostiach, resp. rodinných domoch so zastavanou plochou do 200 m ² , vrátane drobného chovu	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží pre rezidentov) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia prechodné ubytovanie rekreatantov – s kapacitou do 10 lôžok ihriská a oddychové plochy do výmery 500 m ²	bývanie v bytových domoch priemyselná výroba (vrátane výrobných služieb), skladovanie a logistika živočíšna výroba - veľkochov rekreačné zariadenia vyššieho významu skladovanie a logistika technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu všetky ostatné druhy

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
			činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie V1, V2

Výrobné územie V1 existujúceho areálu poľnohospodárskej výroby sa zachová, s možnosťou intenzifikácie a využitia aj pre podnikateľské aktivity nepoľnohospodárskej výroby a skladov.

Výrobné územie V2 je určené pre nepoľnohospodársku výrobu a výrobné služby, s predpokladom rozšírenia o navrhované plochy.

Tab. Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
V1	poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) nepoľnohospodárska výroba (vrátane stavebnej výroby), výrobné služby (vrátane opravárenských, servisných, komunálnych prevádzok) - bez negatívnych a rušivých vplyvov skladovanie a distribúcia - miestneho významu	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia agroturistika s prechodným ubytovaním návštevníkov – s kapacitou do 10 lôžok odpadové hospodárstvo (zberný dvor, kompostovisko) – len miestneho významu a bez negatívnych vplyvov na životné prostredie plochy ochrannej a areálovej zelene	priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie skladovanie a logistika vyššieho významu bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a návštevníkov) šport a rekreácia
V2	nepoľnohospodárska výroba, výrobné služby (vrátane stavebnej výroby) – bez negatívnych a rušivých vplyvov skladovanie a distribúcia – miestneho významu	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia komerčná administratíva – súvisiaca s prípustným funkčným využívaním plochy ochrannej a areálovej zelene	poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby a drobného chovu) bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a návštevníkov) šport a rekreácia

Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby K1, K2, K3

Územie voľnej krajiny K1 je zalesnené a využívané pre účely lesného hospodárstva. Plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu. Ide o lesnú vrchovinovú až hornatinovú

krajinu – plochy lesných porastov, ktoré sa nachádzajú hlavne v okrajových častiach katastrálneho územia.

Územie voľnej krajiny K2 je poľnohospodársky využívané zväčša ako trvalé trávne porasty. Je vhodné na poľnohospodárske využitie, bez lokalizácie novej zástavby. Pre zvýšenie ekologickej stability sú potrebné ekostabilizačné opatrenia a dobudovanie prvkov ÚSES. Priestorový celok zaberá centrálnu a východnú časť riešeného územia, na reliéfe s nižším sklonom.

Sídlna zeleň, vymedzená ako celok K3, nadväzuje na obytné územie. Tvorí ju verejná zeleň a špeciálna zeleň (cintorín), ako aj súkromná zeleň rozsiahlejších záhrad a poľnohospodárskej pôdy v hraniciach zastavaného územia obce k 1.1.1990. Sídlna zeleň je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality životného prostredia, ako aj ekologickej stability územia.

Tab.: Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
K1	lesné porasty	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie zariadenia a stavby pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod. doplňkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb
K2	poľnohospodárska pôda (trvalé trávne porasty, orná pôda, trvalé kultúry,) nelesná drevinová vegetácia, lesné porasty, vodné plochy	príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie drobné zariadenia a stavby pre výrobnú-hospodársku aktivitu, najmä poľnohospodársku výrobu – poľné hnojiská, kompostoviská, prístrešky, včelnica a pod. doplňkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď. rekreácia individuálna chatová – len existujúce stavby	výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb
K3	záhrady a poľnohospodárska pôda, vrátane hospodárskych objektov v nevyhnutnom rozsahu verejná zeleň vyhradená zeleň (cintorín), vrátane objektov pohrebných a	ihriská a oddychové plochy – len v rámci plôch verejnej zelene príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia	všetky ostatné druhy využívania

Ozn.	Prípustné funkčné využívanie	Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením)	Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné)
	súvisiacich služieb – len existujúci areál cintorína		

2.7 Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

2.7.1 Návrh riešenia bývania

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí tradičná zástavba rodinných domov, zväčša jednopodlažných.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) dosahovala v roku 2011 hodnotu 3,2 a korešponduje s priemerom SR a priemerom za okres Žarnovica (3,1). Plošný štandard bytového fondu dosahuje priemerné hodnoty v rámci okresu.

Podiel neobývaných bytov predstavuje 27,7% z celkového počtu bytov a je vyšší aj oproti okresnému priemeru (22,4%). Jednou z príčin neobývanosti je horší stavebnotechnický stav bytového fondu v starších objektoch, ktoré nie sú prispôsobené súčasným štandardom bývania. Väčšina neobývaných domov sa však využíva na rekreačné účely ako chalupy.

Tab. Počet domov a bytov

domy spolu	514
trvale obývané domy	356
z toho rodinné domy	342
z toho bytové domy	0
z toho iné	2
neobývané domy	158
byty spolu	516
trvale obývané byty spolu	373
z toho v rodinných domoch	347
z toho v bytových domoch	13
z toho iné	8
neobývané byty spolu	143

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab. Domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946 – 1990	1991 – 2000	2001 - 2011
44	250	19	4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Vzhľadom k nadpriemernej obloženosti bytov možno v budúcnosti očakávať zvýšenie záujmu o novú bytovú výstavbu zo strany individuálnych stavebníkov.

Pre výstavbu obytných stavieb navrhujeme kompaktnějšíe plochy, ako aj prieluky v existujúcej zástavbe. Takmer všetky plochy pre rozšírenie obytného územia sú navrhované v hraniciach existujúceho zastavaného územia. Väčšina má charakter jednotlivých prieluk pre 1 - 3 rodinné domy. Využívajú existujúcu infraštruktúru ciest a inžinierskych sietí. Nové obytné ulice s novými cestami sa navrhujú: nad areálom ZŠ, medzi ZŠ a ihriskom, na svahu západne od centra obce, na konci časti U Garajov.

Navrhované plochy a prieluky pre výstavbu rodinných domov sú rovnomerne rozmiestnené v zastavanom území a jeho jednotlivých častiach. V severnej časti (po centrálnu zónu obce) sa počíta s kapacitou plôch pre 48 rodinných domov, z toho na lokalitu Záhumenice pripadá 19 domov. V strede obce sú navrhované plochy a prieluky s maximálnou kapacitou pre 32 rodinných domov. Južne od centrálnej zóny obce sú naplánované plochy pre výstavbu 33 rodinných domov, z toho 14 pripadá na lokalitu U Garajov.

Plochy určené pre rozšírenie obytného územia boli indikatívne rozdelené do dvoch etáp výstavby, na základe predpokladu rôznej náročnosti investičnej prípravy. V I. etape sa predpokladá výstavba tam, kde nie je potrebné budovanie nových ciest. Až v II. etape bude nasledovať výstavba nových ulíc, pričom vybudované cesty a inžinierske siete sú podmieňujúcim predpokladom výstavby rodinných domov.

Navrhované plochy a prieluky pre výstavbu majú celkovú kapacitu 113 bytových jednotiek. Je to maximálna kapacita dimenzovaná podľa počtu disponibilných pozemkov s priemernou rozlohou 1000 -- 1500 m². Predpoklad, že nebudú využité pre výstavbu všetky pozemky a časť bude naďalej využitá ako záhrady, je v nasledujúcom výpočte zohľadnený korekciou -25%. Predpokladá sa tiež, že dôjde k zníženiu obložnosti bytového fondu, a to aj existujúceho. Do roku 2030 je reálne uvažovať so znížením obložnosti až na 2,5. Návrhový počet obyvateľov je vypočítaný ako súčet súčasného počtu trvale obývaných bytov a navrhovaného počtu bytov (po korekcii), násobený predpokladanou obložnosťou: $(373 + 113 - 28) \times 2,5 = 1145$.

2.7.2 Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

Občianska vybavenosť je čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Väčšina zariadení občianskej vybavenosti je lokalizovaná v centrálnej časti obce, v blízkosti hlavných uzlových priestorov.

Vybavenosť typu sociálnej infraštruktúry reprezentuje základná škola s materskou školou, spoločensko-kultúrne centrum s obecným úradom, rímskokatolícky kostol s farským úradom, cintorín, ktorý má dostatočnú rezervu v zadnej časti. Väčšina zariadení je v súčasnosti vo vyhovujúcom stave; podľa potreby je možné realizovať postupnú modernizáciu verejných budov.

Materská škola je jednotriedna a navštevuje ju 21 detí. Základná škola je plnotriedna a navštevuje ju 83 detí. Má spolu 9 kmeňových učební, 4 odborné učebne, knižnicu. Kapacity vzdelávacích zariadení vyhovujú súčasným požiadavkám, ako aj návrhovým potrebám. V rámci školského areálu odporúčame vybudovať telocvičňu.

V obci je ambulancia lekára pre dospelých. Lekáreň je v budove bývalého obecného úradu. Obyvatelia využívajú služby zdravotníckych zariadení v mestách Nová Baňa a Žarnovica; najbližšia nemocnica je v Žiari nad Hronom a Zlatých Moravciach. Sociálne služby poskytuje zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie, ktoré prevádzkuje nezisková organizácia DOMINIK, n.o. Má celkovú kapacitu 66 miest. Zabezpečuje aj terénne sociálne služby (rozvoj stravy pre občanov obce, pranie, žehlenie bielizne, upratovanie). V zmysle aktuálneho investičného zámeru sa navrhuje rozšírenie zariadenia sociálnych služieb o plochy v nadväzujúcej polohe, na vlastných pozemkoch organizácie.

Zo zariadení komerčnej občianskej vybavenosti je v obci pošta, maloobchodné predajne potravín a rozličného tovaru (COOP Jednota, Potraviny Korfín, Potraviny Gáabrišová, Potraviny Suchý - Púchla), dve pohostinské zariadenia (Pohostinstvo u Stanleyho, Pohostinstvo Suchý) a drobné služby pre obyvateľstvo (kaderníctvo). Stravovacie ani

ubytovacie zariadenia sa tu nenachádzajú. Širšie spektrum zariadení maloobchodu a služieb je dostupné v Novej Bani.

V budúcnosti, v dôsledku prisťahovania nových obyvateľov, sa predpokladá postupné rozšírenie trhového priestoru pre ďalšie služby a obchodné prevádzky. Nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu je vhodné lokalizovať predovšetkým do centrálnej zóny obce. Toto územie má najväčší potenciál transformácie na polyfunkčné územie a súčasne je dobre dostupné pre väčšinu obyvateľov obce. Centrálnu zónu obce vymedzujeme v rozsahu podľa grafickej časti.

Vhodné je podporiť vznik drobných prevádzok obchodu a služieb aj v navrhovanej zástavbe. Presnú polohu prípadných nových zariadení občianskeho vybavenia nie je účelné záväzne stanoviť. Relatívne flexibilné regulačné podmienky, stanovené v záväznej časti, umožnia výstavbu istých druhov zariadení občianskeho vybavenia pri rešpektovaní stanoveného limitu zastavanej plochy v obytnom území, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia.

2.7.3 Návrh riešenia výroby

Najvýznamnejším podnikom v obci je KOVACO, spol. s r. o., so zameraním na kovovýrobu. Jeho výrobný areál sa nachádza na južnom okraji obce, v blízkosti je aj prevádzka výroby ekologických montovaných stavieb (K TEAM). Nové areály pre výrobné funkcie sa nenavrhuje. Počíta sa však s rezervou pre rozšírenie výrobného areálu o bezprostredne nadväzujúce plochy (vo vlastníctve KOVACO, spol. s r. o.).

Hospodársky dvor poľnohospodárskeho podniku POLAN spol. s r.o. je situovaný východne od obce. Je len extenzívne využitý. Živočíšnu výrobu podnik realizuje len formou pastevného chovu, bez ustajnenia na území obce (cca 150 ks kráv). Odporúča sa revitalizácia hospodárskeho dvora s možnosťou jeho využitia aj pre nepoľnohospodársku výrobu a agroturistiku.

Regulačné podmienky, ktoré územný plán obce stanovuje, umožňujú lokalizáciu drobných remeselno-výrobných prevádzok bez rušivých vplyvov aj v rámci obytného územia, avšak mimo vymedzenej centrálnej zóny obce. Podmienkou je maximálna zastavaná plocha objektu 200 m².

2.7.4 Návrh riešenia rekreácie

Obec je z hľadiska rozvoja cestovného ruchu situovaná v atraktívnom prostredí. Sú tu dobré podmienky pre zimné športy. Lyžiarsky vlek so zjazdovkou je v Drozdove, spadá však už do k.ú. Nová Baňa. V letnej sezóne sú možnosti pešej turistiky a cykloturistiky. Obcou prechádza značková Požitavská cyklomagistrála a ďalšie cyklotrasy pre horské bicykle. Sieť cyklotrás navrhujeme doplniť o cyklotrasu do Novej Bane. Atraktívne sú pešie trasy na Veľký Inovec, Starohutský vodopád a Kamenný vrch. Z obce sú značkové trasy do Jedľových Kostolian a na Vojšín, ako aj náučný chodník Vojšín.

V rozptýlenom osídlení je rozšírená chalupárska rekreácia, využívajúca časť uvoľneného bytového fondu v tradičných objektoch. Značný potenciál rozvoja tu má aj agroturistika. V lokalite Inovec vzniká transformáciou a rozširovaním rozptýleného osídlenia chatová oblasť. Ako rekreačné chalupy sa tiež využíva značná časť staršieho bytového fondu v obci a v rozptýlenom osídlení. Navrhujú sa vhodné plochy pre výstavbu rekreačných chát, na základe stavebných zámerov vlastníkov pozemkov a pri splnení kritéria prístupu z existujúcich spevnených ciest. Pozemky pre výstavbu nových chát pri hlavnej miestnej ceste na Drozdovo musia mať minimálnu výmeru 0,5 ha. Nové chaty a hospodárske usadlosti v treba umiestňovať vo vymedzených plochách jednotlivo, rovnomerne pozdĺž ciest, v pravidelných, dostatočných rozstupoch. Maximálna zastavaná plocha rekreačnej chatky je 80 m², hospodárskej usadlosti, resp. rodinného domu je 200 m². Túto výmeru nemožno prekročiť ani pri rekonštrukciách a prístavbách existujúcich objektov.

V lokalite Inovec vytvára navrhované riešenie podmienky pre výstavbu 38 rekreačných chát. Navrhujú sa v podobe kontinuálneho pásu voľnej reťazovej zástavby popri hlavnej miestnej ceste na Drozdovo a tiež ako rozšírenie existujúcich uzlov rozptýleného osídlenia. Počíta sa s využitím chatiek pre koncotýždňovú rekreáciu, nie primárne pre trvalé bývanie. Priemerný prírastok denného počtu prítomných rekreantov 28 je určený ako násobok počtu navrhovaných chát, ich predpokladanej obľobnosti 2,5 a koeficientu prítomnosti (0,3).

Pre športové aktivity obyvateľov obce slúži športový areál s futbalovým ihriskom. V obci je tiež viacúčelové ihrisko. Pre spoločensko-kultúrne aktivity sa okrem spoločensko-kultúrneho centra využíva aj amfiteáter pri ihrisku. Podľa potrieb je vhodné uskutočňovať rekonštrukciu a dobudovanie areálu.

Oddychové priestranstvá s verejnou zeleňou, doplnkovo aj s ihriskami detí a ostatné vekové kategórie obyvateľov, je potrebné zriaďovať nielen v existujúcej zástavbe, ale aj v blízkosti krajinných atrakcií (napr. pri prameni Žitavy na okraji zastavaného územia). Západne od obce, vo voľnej krajine, sa počíta s vytvorením skateparku. V grafickej časti sú plochy plánovaného skateparku a oddychového priestranstva pri prameni Žitavy vyznačené ako plochy extenzívnej rekreácie v krajine, ako súčasť priestorového celku K2. Nepredpokladá sa tu budovanie trvalých stavieb - okrem prístreškov, odpočívadiel a pod.

2.8 Vymedzenie zastavaného územia obce

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou zastavaného územia obce stanovenou k 1. 1. 1990.

V súvislosti s návrhom nových plôch pre výstavbu vymedzuje územný plán obce Veľká Lehota zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- plochy pre výstavbu nadväzujúce na existujúce zastavané územie obce vymedzené v grafickej časti navrhovanou hranicou zastavaného územia

Hranica zastavaného územia obce k 1.1.1990 a navrhovaná hranica zastavaného územia obce sú vyznačené v grafickej časti územného plánu obce Veľká Lehota.

2.9 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Ochranné pásma dopravy a dopravných zariadení

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia územia je potrebné v riešenom území rešpektovať:

- cestné ochranné pásma mimo zastavaného územia obce, vymedzeného platným územným plánom obce (v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.):
  - ochranné pásmo cesty III. triedy – 20 m od osi vozovky

Ochranné pásma technického vybavenia

Z hľadiska ochrany trás (nadradeného) technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:

- 22 kV – 10 m (pre vodiče bez izolácie)
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- ochranné pásmo elektrickej stanice (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov):
  - vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- ochranné pásmo plynovodu (v zmysle § 79 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm – 4 m
  - pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa – 1 m
- bezpečnostné pásmo plynovodu (v zmysle § 80 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území –10 m
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete (v zmysle zákona č. 452/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách)
- ochranné pásmo vodovodu a kanalizácie (v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov):
  - pri priemere potrubia do 500 mm vrátane – 1,8 m od osi potrubia na obe strany

Ostatné ochranné pásma (ochranné pásma vodných tokov, cintorína, lesa, hygienické)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Žitava min. 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne a pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary obojstranne, v zmysle platnej legislatívy (v súčasnosti § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. a vykonávacía norma STN 75 2102). V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.
- ochranné pásmo cintorína – 50 m od hranice pozemku pohrebiska v zmysle VZN obce Veľká Lehota č. 2/2020. V ochrannom pásme sa môžu umiestňovať chodníky, cesty, parkoviská, budovy a stavby, ktoré súvisia s prevádzkovaním pohrebiska.
- ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- ochranné pásmo čistiarne odpadových vôd (podľa STN 75 6401) – 100 m od okraja čistiarne odpadových vôd k okraju súvislej bytovej zástavby
- ochranné pásmo vodných zdrojov II. stupňa

Chránené územia

V riešenom území je potrebné rešpektovať chránené územia (uvedené v kap. 2.11):

- prírodná rezervácia PR Bujakov vrch

2.10 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami

Návrh riešenia záujmov obrany štátu

Vojenské objekty a podzemné inžinierske siete vojenskej správy nie sú v záujmovom priestore evidované a vojenská správa tu nemá žiadne územné požiadavky.

Návrh riešenia záujmov požiarnej ochrany

V prípade požiaru slúži profesionálna zásahová jednotka v Novej Bani. Ulice v zastavanom území sú pokryté verejným vodovodom. Hasičská zbrojnica ani dobrovoľný hasičský zbor v obci nie sú. V budúcnosti by bolo vhodné vybudovať v obci hasičskú zbrojnicu s nevyhnutným vybavením.

Nové odberné miesta na vodovodnej sieti sa navrhujú zriadiť aj v navrhovaných plochách pre výstavbu a pri rekonštrukcii existujúcich vodovodov, v zmysle požiadaviek vyhlášky č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a STN 92 0400 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov. Na vodovodných radoch najmenej menovitej svetlosti DN 80 budú inštalované nadzemné hydranty, prípadne podzemné hydranty, ak nie je možné navrhnuť nadzemný hydrant. Hydranty na verejnej vodovodnej sieti slúžia predovšetkým na prevádzku verejného vodovodu, t.j. na preplachovanie, odkalenie a odvzdušnenie potrubia. Môžu byť použité aj na odber vody v prípade požiaru, pokiaľ bude vo verejnom vodovode dostatočný tlak a množstvo vody.

Pre zabezpečenie požadovanej dostupnosti z hľadiska výkonu požiarnych zásahov sú navrhované nové ulice riešené zväčša ako priebežné.

Riešenie záujmov požiarnej ochrany musí byť v súlade so zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb.

Návrh riešenia záujmov ochrany pred povodňami

Zastavaným územím obce tečie Žitava, ktorá tu aj s prítokmi pramení. Tok tu nemá regulované koryto. Vzhľadom k polohe zastavaného územia obce a skutočnosti, že vodné toky v ňom pramenia, nepredstavujú významnejšie ohrozenie. Ochranu pred povodňami preto zabezpečujú len dažďové rigoly pri cestách. Prípadnú výstavbu v blízkosti vodných tokov je nevyhnuté situovať nad hladinu storočnej vody (Q100).

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náleží Žitava do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Mimo zastavaného územia obce je potrebné realizovať opatrenia na spomalenie odvedenia povrchových vôd, vylúčiť významné zásahy do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich a realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku, bez zvýšenia odtoku a zhoršenia kvality vody v recipiente (podrobnejšie v kapitolách 2.13 Konceptia starostlivosti o životné prostredie a 2.12.2 Vodné hospodárstvo – odvádzanie dažďových vôd). Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov tokov.

Revitalizácia, úpravy vodných tokov musia byť v súlade s STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami je nevyhnutné dodržiavať zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.

Všetky križovania miestnych ciest a inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a odsúhlasené správcom vodných tokov. Nové miestne cesty, križujúce vodné toky, nenavrhujeme.

2.11 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

Chránené územia

V riešenom území sa nachádza prírodná rezervácia PR Bujakov vrch, na výmere 1,26 ha. Predmetom ochrany je jeden z najsevernejších výskytov ponikleca veľkokvetého (*Pulsatilla grandis*) v stredoslovenskom regióne. Chránené územie sa nachádza na hranici katastrálnych území Veľká Lehota a Nová Baňa asi v polovici vzdialenosti medzi vrchom Vojšín a Sedlovou skalou. Pozostáva z dvoch samostatných enkláv. Platí tu 4. stupeň ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Bolo vyhlásené Vyhláškou KÚ v Banskej Bystrici č.20/1997 zo dňa 30.7.1997, s účinnosťou od 6.3.1998. Ochranné pásmo PR nebolo vyhlásené.

Nenachádzajú sa tu chránené územia sústavy chránených území Natura 2000, chránené stromy ani významné mokrade.

Na trvalých trávnych porastoch sú vo viacerých lokalitách evidované biotopy národného a európskeho významu. Ide o Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk4 Bezkolencové lúky, Tr1 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom substráte. Na lesných porastoch sú to: Ls2.1 Dubovo-hrabové karpatské lesy, Ls4.0 Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls45.2 Kyslomilné bukové lesy, Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy.

Žiadne nové územia sa nenavrhujú na vyhlásenie za chránené územia ani z územného plánu regiónu nevyplývajú pre riešené územie žiadne nové návrhy ochrany prírody a krajiny.

Územný systém ekologickej stability

Katastrálne územie obce Veľká Lehota sa v rámci okresu Žarnovica vyznačuje priemernou ekologickou stabilitou. Priestor ekologicky stabilný tvorí 50,2% územia, zvyšok pripadá na priestor ekologicky stredne stabilný (www.beiss.sk).

V rámci krajinnoekologického plánu obce bol spracovaný návrh prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení (ÚSES), z ktorého boli prevzaté nižšie uvedené údaje a návrhy.

Štrukturálnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR. V

nadväznosti na tento dokument boli vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska, vrátane RÚSES okresu Žiar nad Hronom (1993). Návrh týchto prvkov bol premietnutý do ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov, pri doplnení o ďalšie návrhy.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkych spoločenstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií. Do riešeného územia zasahuje biocentrum regionálneho významu:

- **RBc 12/5 Bujakov vrch - Kuchyňa** – jadrom biocentra je PR Bujakov vrch. Biocentrum tvoria lesné porasty a v rámci PR aj trvalé trávne porasty. Biocentrum je plne funkčné.

V blízkosti (na rozhraní k.ú. Malá Lehota a k.ú. Nová Baňa) sa nachádza ďalšie biocentrum regionálneho významu RBc 12/6 Vojšín.

Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha. Navrhujú sa nasledovné biocentra miestneho významu:

- **MBc Osný vrch - Háj** – biocentrum tvoria kompaktné lesné porasty v severovýchodnej časti katastrálneho územia. V k.ú. Jedľové Kostoľany biocentrum predstavuje pokračovanie nadregionálneho biocentra Včelár, ktoré je navrhované v ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja.
- **MBc Pod Bujakov vrch** – Biocentrum tvoria lesné porasty a v najvyšších polohách aj trvalé trávne porasty. Nadväzuje na prvky regionálneho významu - RBc 12/5 Bujakov vrch – Kuchyňa a biokoridor RBk 12/11.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca. Riešeným územím prechádzajú dva biokoridory regionálneho významu:

- **RBk 12/11 Pečanský vrch - Sedlová skala - Vojšín** – terestrický biokoridor regionálneho významu so šírkou 500 – 1500 m a dĺžkou 19,3 km prebieha vrcholovou časťou pohoria východne od Veľkej Lehoty, pričom jeho vedľajšia vetva pretína tok Žitavy a smeruje do k.ú. Jedľové Kostoľany.
- **RBk Vodný tok Žitava** – biokoridor regionálneho významu tvorí vodný tok Žitavy od jej prameňa. Stresovým faktorom je prechod zastavaným územím obce v dĺžke takmer 2 km.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku musí byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu, inak nemôže plniť funkciu biokoridoru. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledujúce biokoridory miestneho významu:

- **MBk Osný potok** – os hydricko-terestrického biokoridoru miestneho významu tvorí tok Osného potoka od jeho prameňa. Súčasťou biokoridoru je príľahlá dolina, ktorá je celá zalesnená.
- **MBk Starohutský potok** – v riešenom území len začína, a to v mieste prameňa Starohutského potoka. Biokoridor ďalej pokračuje v k.ú. Nová Baňa.
- **MBk Vojšínska dolina** – prevažne hydriocký biokoridor tvorí dolina s drobným vodným tokom. Začína pod vrcholom Vojšína a nadväzuje na biocentrum miestneho významu Bujakov vrch. V dolnej časti sa spája s biokoridorom regionálneho významu Vodný tok Žitava.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tmiť negatívne pôsobenie devastačných činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nižšou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou. Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované prvky plošného a líniového charakteru:

- remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách
- lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami
- trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho a národného významu
- drobné vodné toky s brehovou vegetáciou, ktoré nie sú zaradené medzi biokoridory miestneho významu

Všetky prvky územného systému ekologickej stability sú vymedzené zakreslením vo „výkrese ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES“.

Ekostabilizačné opatrenia

Ekologickú stabilitu v poľnohospodárskej krajine možno podporiť predovšetkým systémom opatrení na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity. Hlavne na poľnohospodárskej pôde zabezpečujú celoplošné pôsobenie ÚSES. Ak by neboli implementované, môže dôjsť k ohrozeniu prírodných zdrojov a následne až k situácii, že navrhované prvky kostry ÚSES (biocentrá, biokoridory, interakčné prvky) nebudú v dostatočnej miere plniť im prisudzované ekologické funkcie.

Opatrenia s daným účelom sú uvedené v návrhu jednotlivých prvkov MÚSES. Na zabezpečenie biodiverzity ekosystémov je potrebné:

- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- zachovať a vytvoriť nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov, širokých minimálne 10 - 15 m (mimo zastavaného územia obce), za účelom retencie vody a živín, eliminácie znečisťovania vody
- doplniť a posilniť sprievodnú zeleň pozdĺž vodných tokov
- pred výstavbou v lokalitách so zakreslenými lúčnymi biotopmi (Inovec a U Garajov) preveriť výskyt chránených biotopov
- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov (najmä agátu bieleho) a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s §7b zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 24/2003 Z.z.
- obmedziť holorubný spôsob ťažby v biokoridoroch, biocentrách a plochách interakčných prvkov
- odporúčať odstraňovanie nepôvodných a invázných drevín, ako aj náletových a výmladkových drevín
- obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním až po ich okraj
- zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)
- zachovať lúčne a lesné biotopy európskeho významu a biotopy národného významu

Na zabezpečenie ekologickej stability je potrebné:

- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou – nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, stavbami
- dodržať minimálnu šírku regionálneho biokoridoru 40 m a minimálnu šírku miestneho biokoridoru 20 m
- vysadiť nové lesné plochy, resp. plochy nelesnej drevinovej vegetácie v súlade s návrhmi MÚSES
- doplniť stromovú a krovinovú vegetáciu, prípadne trvalé trávne porasty v trase navrhovaných biokoridorov

2.12 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1 Verejné dopravné vybavenie

Širšie dopravné vzťahy a nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Veľká Lehota pomerne odľahlú polohu, pričom na nadradený dopravný systém je napojená len prostredníctvom cesty III/2512 Nová Baňa – Veľká Lehota – Malá Lehota. Spojenie s obcou Jedľové Kostolany zabezpečuje cesta III/1622 Malá Lehota - Obyce. Jej parametre a technický stav sú v danom úseku nevyhovujúce, čo výrazne zhoršuje dopravnú dostupnosť obce. Potrebná by bola jej komplexná rekonštrukcia a rozšírenie. Najbližšie napojenie na rýchlostnú cestu R1 je v Novej Bani.

Podľa sčítania dopravy z r. 2015 bolo na ceste III/2512, na sčítacom úseku 93540 Nová Baňa – Malá Lehota dopravné zaťaženie 1 057 voz./24 hod. Oproti údajom zo sčítania 2005 sa podstatne zvýšilo z úrovne 764 voz./24 hod.

Tab. Priemerné denné intenzity dopravy v roku 2015 (sk.voz./24 h)

Cesta: úsek	T= nákladné automobily a prívesy	O= osobné a dodávkové automobily	M= motocykle	S = spolu
III/2512: 93540 Nová Baňa – Malá Lehota	101	950	6	1057

Zdroj: Sčítanie dopravy, SSC 2015

Na základe TP070 pre prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040 sa v Banskobystrickom kraji predpokladá do konca návrhového obdobia územného plánu obce (t.j. do roku 2035) zvýšenie intenzít dopravy oproti roku 2010 podľa nasledovných koeficientov:

- na cestách III. triedy pre ľahké vozidlá: koeficient 1,27
- na cestách III. triedy pre ťažké vozidlá: koeficient 1,25

Potrebné je rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 a vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia

Zariadenia a líniové stavby iných druhov dopravy sa v území nenachádzajú. Najbližšia železničná stanica je v Novej Bani, na trati č. 121 Palárikovo – Hronská Dúbrava,

zabezpečujúcej spojenie s Bratislavou a Zvolenom. Podľa ÚPN VÚC sa v ďalekom výhlade cez riešené územie plánuje vysokorychlostná železničná trať v tunelovom vedení.

Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk, je na Sliachi.

Navrhované riešenie je v súlade s nasledujúcimi koncepčnými dokumentmi a stratégiami celoštátneho významu v oblasti dopravy, ktoré je potrebné rešpektovať aj v následnej fáze projektovej prípravy a výstavby:

- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (uznesenie vlády SR č. 223/2013)
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády SR (2016 - 2020) za oblasť dopravy
- Rozvojový program priorít verejných prác (na roky 2015 až 2017)
- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020 (uznesenie vlády SR č. 158/2010)
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030

Miestne cesty

Kostru dopravnej siete obce Veľká Lehota tvorí cesta III. triedy. Predstavuje os zastavaného územia obce, na ktorú sa z oboch strán napájajú viaceré miestne cesty. Cez zastavané územie prechádza v severojužnom smere, v takmer priamom vedení. V zastavanom území má funkciu zbernej miestnej cesty funkčnej triedy B3.

Miestne cesty sú spevnené, prevažne asfaltové. Po rekonštrukciách, ktoré postupne prebiehali od roku 2006, sú väčšinou vo vyhovujúcom stave. Ich celková dĺžka je 37,13 km. Sú vo funkčnej triede C3 a D1.

Existujúce miestne cesty funkčnej triedy C3 sa upravujú v kategóriách MOK 6,5/30, prípadne MOK 6(7)/30. Ostatné cesty funkčnej triedy D1 predstavujú len kratšie úseky, ktoré budú rozšírené tak, ako to umožňujú priestorové pomery.

Väčšina plôch navrhovaných na výstavbu bude dopravne obsluhovaná z existujúcich miestnych ciest, prípadne priamo z cesty III. triedy. Výstavbu nových ciest si vyžaduje len návrh štyroch obytných ulíc. Ide o ulicu nad ZŠ (dĺžky 299 m), ulicu na západnom okraji obce (s dĺžkou 286 m), ulicu v časti U Garajov (dva úseky s dĺžkou 94 + 112 m) a ulicu na južnom okraji obce (s dĺžkou 160 m). Okrem toho sa počíta s prepojením časti U Garajov s cestou k poľnohospodárskemu areálu. Celková dĺžka navrhovaných ciest je 951 m. Navrhované cesty sú zaradené hlavne do funkčnej triedy D1 (upokojené cesty), jedna je definovaná ako miestna cesta funkčnej triedy C3, kategórie MO 6,5/30. Miestne cesty a ich napojenia budú riešené v zmysle STN 73 6110 a STN 73 6102.

Navrhované cesty budú podľa možností zokruhované s existujúcimi cestami. Na ukončení navrhovaných i existujúcich slepých ciest s dĺžkou nad 100 m, ktoré nie je možné zokruhovať, je potrebné vybudovať obratiská.

Usadlosti a chaty rozptýlené v katastrálnom území, ako aj poľnohospodárske a lesné pozemky v katastrálnom území sú sprístupnené účelovými, poľnými a lesnými cestami. Hlavné sú v parametroch P6/30 (podľa ON 736118), ostatné v parametroch P4,5/30, resp. P3,0/30.

Statická doprava

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v ťažiskových priestoroch pri zariadeniach občianskej vybavenosti (pri obecnom úrade, zariadení sociálnych služieb, škole, cintoríne, športovom areáli). Kapacitne postačujú súčasným potrebám. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory ciest - zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe. Na pozemku každého rodinného domu musí byť zabezpečená možnosť odstavenia minimálne dvoch osobných vozidiel v zmysle ustanovení STN 73 6110/Z2.

Parkoviská bude ďalej potrebné budovať pre potreby nových zariadení občianskej vybavenosti (napr. v prípade rozšírenia zariadenia pre seniorov). Ich lokalizácia sa predpokladá v centrálnej zóne obce. V prípade rozširovania zástavby v lokalite Inovec je vhodné vybudovať tu záchytné parkovisko. Takto vzniknuté nároky na statickú dopravu je potrebné riešiť v zmysle požiadaviek STN 73 6110/Z2 pre výhľadový stupeň automobilizácie 1:2,5.

Nemotorová doprava

Chodníky pozdĺž ciest nie sú vybudované. Navrhujeme preto aspoň jednostranné chodníky pozdĺž cesty III. triedy v zastavanom území obce. Prioritne je potrebné vybudovať chodníky v centrálnej zóne obce. V nových uliciach sa vybudujú aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m pozdĺž navrhovaných miestnych ciest funkčnej triedy C3. Chodníky sa vybudujú v súlade s STN 73 6110. V uliciach s navrhovanými upokojenými cestami (zjazdými chodníkmi) nie je segregácia dopravy nevyhnutná.

Cyklistické chodníky tiež nie sú vybudované. Vyznačená je len trasa po ceste III. triedy - Požitavská cyklomagistrála, ktorá začína v obci Veľká Lehota a ďalej pokračuje v smere do Jedľových Kostolian. Navrhujeme ako cyklotrasu vyznačiť aj úsek do Novej Bane po ceste III. triedy. V budúcnosti je však žiaduce vybudovať tu samostatný cyklistický chodník. Okrem toho sú v teréne, zväčša po poľných cestách vyznačené dva cyklookruhy pre horské bicykle (Okolo Novej Bane, Okolo Hrošovho vrchu).

Osobná hromadná doprava

Verejná hromadná doprava je realizovaná výlučne autobusovou dopravou. Celkovo možno spojenie verejnou dopravou hodnotiť ako nevyhovujúce. V pracovných dňoch zabezpečuje priame spojenie do Novej Baňe len 14 párov spojov. Spojie premávajú na linkách Žiar nad Hronom - Nová Baňa - Malá Lehota a Žarnovica - Nová Baňa - Nová Baňa, Bukovina - Malá Lehota.

V obci je päť autobusových zastávok (Dolina, nám., OcÚ, Pirte, ŠM). Zastávky nemajú vybudované zastávkové pruhy. Pokrytie zastavaného územia a jeho navrhovaného rozšírenia zastávkami hromadnej dopravy je dostatočné, nové zastávky nenavrhuje.

Dopady dopravy a ich eliminácia

Interakcia dopravy so zastavaným územím sa hodnotí kritériami kvality vzájomných ovplyvňovaní, ktoré predstavujú najmä hygienické dopady (hluk, imisie), bezpečnosť verejného dopravného priestoru a jeho estetický obraz.

Zastavaným územím obce Veľká Lehota prechádza cesta III. triedy. Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov definuje ochranné pásmo cesty v šírke 20 m pre cesty III. triedy od osi vozovky mimo zastavaného územia obce, vymedzeného platným územným plánom obce. V cestnom ochrannom pásme platia zákazy alebo obmedzenia činnosti; výnimky môže povoliť príslušný cestný správny orgán.

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov. Vzhľadom k minimálnym intenzitám dopravy na ceste III. triedy nie je zastavané územie obce ani jeho navrhované rozšírenie nadmerne zaťažované negatívnymi vplyvmi dopravy. Okrem prieluk sa žiadne rozsiahlejšie plochy pre bývanie a občiansku vybavenosť v blízkosti cesty III. triedy nenavrhuje.

2.12.2 Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Stav zásobovania pitnou vodou

V obci Veľká Lehota je vybudovaný verejný vodovod pre zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou. Vodovod bol rekonštruovaný v rokoch 2008 – 2014, čím sa znížili straty

vody na minimum a zároveň sa zintenzifikovali vodné zdroje a vybudoval sa doplňujúci vodný zdroj Stará Huta. Rozvodná sieť je čiastočne zokruhovaná a v zastavanom území ju tvoria vodovodné potrubia DN 100 - 150 mm. Verejný vodovod je zásobovaný z miestnych vodných zdrojov, akumulácia je vo vodojemoch v lokalitách Veľká Lehota a Víglaš. Z verejného vodovodu je zásobovaných 80% domácností. Ostatné domácnosti (zväčša v rozptýlenom osídlení) využívajú vodu z domových studní.

Rozvodné potrubie v obci je vedené zväčša v krajniciach a zelených pásoch. Na vodovodnú sieť sa napájajú vodovodné prípojky pre jednotlivé objekty.

Výpočet potreby vody

Výpočet potreby vody je prevedený v zmysle vyhlášky č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií.

Súčasný počet obyvateľov: 1090

Výpočet priemernej dennej potreby vody Q_p

- Bývanie: $1090 \times 135 \text{ l/osoba/deň} = 147\ 150 \text{ l/deň} = 1,703 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť: $1090 \times 25 \text{ l/osoba/deň} = 27\ 250 \text{ l/deň} = 0,315 \text{ l/s}$
- Výroba: $150 \times (5+25+120) \text{ l/zam./deň} = 22\ 500 \text{ l/deň} = 0,260 \text{ l/s}$
- Priemerná potreba vody spolu: $196\ 900 \text{ l/deň} = 2,279 \text{ l/s}$

Výpočet maximálnej dennej potreby vody Q_m

- $Q_m = Q_p \times k_d$ ($k_d = 1,6$ - súčiniteľ dennej nerovnomernosti)
- $Q_m = 196\ 900 \times 1,6 = 315\ 040 \text{ l/deň} = 3,646 \text{ l/s}$

Výpočet maximálnej hodinovej potreby vody Q_h

- $Q_h = Q_m \times k_d$ ($k_d = 1,8$ - súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti)
- $Q_h = 315\ 040 \times 1,8 = 567\ 072 \text{ l/deň} = 6,563 \text{ l/s}$

Výpočet ročnej potreby vody Q_r

- $Q_r = Q_p \times 365$
- $Q_r = 196\ 900 \times 365 = 71\ 868\ 500 \text{ l} = 71\ 868 \text{ m}^3$

Predpokladaný počet obyvateľov na konci návrhového obdobia: 1145

Výpočet priemernej návrhovej dennej potreby vody Q_{pn}

- Bývanie: $1145 \times 135 \text{ l/osoba/deň} = 154\ 575 \text{ l/deň} = 1,789 \text{ l/s}$
- Základná občianska vybavenosť: $1145 \times 25 \text{ l/osoba/deň} = 28\ 625 \text{ l/deň} = 0,331 \text{ l/s}$
- Výroba: $155 \times (5+25+120) \text{ l/zam./deň} = 23\ 250 \text{ l/deň} = 0,269 \text{ l/s}$
- Chatová rekreácia (odhad): $142 \times 28 \text{ l/osoba/deň} = 3976 \text{ l/deň} = 0,046 \text{ l/s}$

- Priemerná potreba vody spolu: 210 426 l/deň = 2,435 l/s

Výpočet maximálnej návrhovej dennej potreby vody Q_{mn}

- $Q_{mn} = Q_{pn} \times k_d$ ($k_d = 1,6$ - súčiniteľ dennej nerovnomernosti)
- $Q_{mn} = 210\ 426 \times 1,6 = 336\ 682$ l/deň = 3,897 l/s

Výpočet maximálnej návrhovej hodinovej potreby vody Q_{hn}

- $Q_{hn} = Q_m \times k_d$ ($k_d = 1,8$ - súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti)
- $Q_{hn} = 336\ 682 \times 1,8 = 606\ 027$ l/deň = 7,014 l/s

Výpočet ročnej návrhovej potreby vody Q_{rn}

- $Q_{rn} = Q_{pn} \times 365$
- $Q_{rn} = 210\ 426 \times 365 = 76\ 805\ 490$ l = 76 805 m³

V zmysle stanoviska prevádzkovateľa verejného vodovodu je kapacita miestnych vodných zdrojov využívaných pre zásobovanie verejného vodovodu dostatočná, s rezervou a kapacitou pre ďalší rozvoj obce. Z vodných zdrojov je preto možné pokryť aj mierne zvýšenie potreby vody o 6,9%.

Tab.: Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m ³ /r)	71 868	76 805
Priemerná potreba vody Q_p (l/s)	2,279	2,435
Max. denná potreba vody Q_m (l/s)	3,646	3,897
Max. hodinová potreba vody Q_h (l/s)	6,563	7,014

Návrh zásobovania pitnou vodou

Zásobovanie navrhovaných obytných ulíc pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Okrem toho navrhujeme zokruhovanie niektorých existujúcich vetiev vodovodu. Cieľom je zvýšenie spoľahlivosti dodávok pitnej vody.

Potrubie sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Uloží sa v nespevnených zelených plochách pozdĺž ciest alebo v ich krajnici. Približné trasovanie rozvodov vody je znázornené v grafickej časti, vo „výkrese riešenia verejného technického vybavenia“. Súčasne odporúčame rekonštrukciu existujúcich rozvodov vody.

Na rozvodnom potrubí budú osadené armatúrne šachty pre uzatváracie a rozdeľovacie armatúry. Jednotlivé stavby budú na rozvodnú sieť pripojené vodovodnými prípojkami z polyetylénových rúr DN 80 mm – DN 25 mm. Meranie spotreby vody bude vo vodomeroch osadených na verejne prístupnom priestranstve.

Podrobné riešenie zásobovania pitnou vodou bude predmetom samostatnej projektovej dokumentácie. Vodovod sa navrhne v zmysle platných noriem STN. Pri pripojení objektov v navrhovaných plochách výstavby musí vodovodná sieť tlakovo a kapacitne vyhovovať, čo bude preukazované hydrotechnickými výpočtami v etape projektovej prípravy rozšírenia vodovodu. V prípade potreby bude riešený návrh podmieňujúcich investícií.

Hydromeliorácie

V riešenom území sa nachádza odvodňovací kanál krytý D (evid. č. 5312 129 004), ktorý bol vybudovaný v roku 1984 o celkovej dĺžke 0,260 km v rámci stavby „OP Nová Baňa, hosp. Veľká Lehota“ v správe Hydromeliorácie, š.p. Je tu tiež vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom.

Uvedené hydromelioračné zariadenia navrhované riešenie rešpektuje a žiadnym spôsobom neobmedzuje ich funkčnosť.

Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

Stav odvádzania a likvidácie splaškových odpadových vôd

V obci Veľká Lehota nie je vybudovaná splašková kanalizácia. Čistiareň odpadových vôd (ČOV) bola vybudovaná v 80. rokoch 20. storočia, je však dlhodobo mimo prevádzky. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump rodinných domov, zariadení občianskej vybavenosti a výroby a sú likvidované individuálne vlastníkami nehnuteľností. Vlastnú malú čistiareň odpadových vôd má zariadenie sociálnych služieb.

Výpočet množstva splaškových odpadových vôd

Množstvo splaškových odpadových vôd je odvodené z výpočtu potreby pitnej vody a je rekapitulované v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m^3/r)	76 805
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	2,435
Max. denné množstvo splaškových vôd Q_m (l/s)	3,897
Max. hodinové množstvo splaškových vôd Q_h (l/s)	7,014

Návrh odvádzania a likvidácie splaškových vôd

V súvisle urbanizovanom území obce sa navrhuje vybudovanie splaškovej kanalizácie pre odkanalizovanie objektov v existujúcej zástavbe i navrhovaných uliciach. Kanalizačný systém je riešený ako gravitačná kanalizácia. Gravitačné stoky budú vybudované z rúr PVC DN 300. Sú riešené ako vetvový systém.

Potrubie splaškovej kanalizácie bude v existujúcich a navrhovaných uliciach umiestnené pod vozovkou; na uliciach s väčšou šírkou je možné umiestnenie do zeleného pásu. Kanalizačné prípojky k jednotlivým producentom budú z potrubia PVC DN 150 mm. Pripojenie nehnuteľností bude cez revíziu šachtu umiestnenú na verejnom priestranstve. Gravitačná kanalizácia bude navrhnutá na minimálne a maximálne prietoky splaškových odpadových vôd z pripojených nehnuteľností.

Splaškové vody budú čistené v miestnej čistiarni odpadových vôd. Pre tento účel je nutné uvažovať s vybudovaním novej čistiarne odpadových vôd na mieste nefunkčnej čistiarne.

Riešenie odvádzania a čistenia odpadových vôd musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov a Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Vypúšťané vody musia byť zabezpečené voči nadmerným koncentráciám chemických prvkov, pred odvedením do recipientu musia byť dostatočne chladené, dostatočnej kvality, zbavené nežiaducich chemických prvkov z geotermálnych vôd. Do vybudovania splaškovej kanalizácie je potrebné v obytnom území ako dočasné riešenie vybudovať žumpy a zdržané odpadové vody vyvážať na zneškodnenie do čistiarne odpadových vôd. So zachytávaním odpadových vôd do žump sa počíta aj v rozptýlenom osídlení usadlostí a chát a jeho navrhovanom rozšírení v lokalite Inovec.

Ochranné pásmo kanalizácie je podľa zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách 1,8 m od osi potrubia na obe strany. V ochrannom pásme je možná stavebná činnosť len so súhlasom prevádzkovateľa kanalizácie.

Odvádzanie dažďových vôd

Dažďové vody sú odvádzané povrchovo, prirodzeným vsakom cez priepustné vrstvy, rigolmi a priekopami. Samostatná dažďová kanalizácia nie je vybudovaná.

Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať na súkromných pozemkoch akumuláciou do zberných nádrží a následne využívať na závlahu pozemkov, resp. kontrolovane vypúšťať do recipientu. Voda zadržaná v území prispieje k zachovaniu retenčnej schopnosti územia a tým aj k potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie (za predpokladu implementácie opatrení uvedených v kap. 2.13). V plochách navrhovanej výstavby v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou stavebných zámerov (retenčia dažďovej vody a jej využitie, retenčné nádrže, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

Odvod dažďovej vody z ciest sa navrhuje riešiť vybudovaním sústavy otvorených, prípadne uzavretých rigolov na odvod dažďovej vody, s riešením vsakovania do podlažia prostredníctvom vsakovacích jám.

V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch (napr. odstavňových a manipulačných plôch) by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatrávňovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. Pri odvádzaní vôd z povrchového odtoku

zo zastavaného územia obce a z ciest, vrátane parkovísk a odstavných plôch, budú tieto vody prečistené zachytením plávajúcich látok, resp. osadením lapačov na zachytávanie ropných látok.

Technické riešenie dažďových rigolov, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

2.12.3 Energetika

Zásobovanie elektrickou energiou

Nadradené elektroenergetické sústavy a rozvody vysokého napätia

Obec Veľká Lehota je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami zo vzdušných vedení VN 22 kV z elektrizačnej siete SSE-D, a. s. Kmeňové vedenie obchádza zastavané územie obce zo západnej strany v smere Malá Lehota – Nová Baňa. Z vonkajších elektrických vedení VN 22 kV odbočujú vonkajšie prípojky k 8 transformačným staniciam. Zlepšenie zásobovania obce Veľká Lehota elektrickou energiou by umožnilo vybudovanie rozvodne a transformovne 110/22 kV v Novej Bani, v zmysle návrhu nadradenej územnoplánovacej dokumentácie.

Celkový výkon a priestorové rozmiestnenie transformačných staníc postačuje súčasným potrebám obytného územia a občianskej vybavenosti. Ďalšie transformačné stanice slúžia pre výrobné areály a rozptýlené osídlenie.

Výpočet energetickej bilancie

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch a 3 kW na 1 rekreačnú chatku, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Pri maximálnom využití kapacít plôch navrhovanej výstavby bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 412 kW. Je bilancovaný v nasledujúcej tabuľke.

Tab.: Energetická bilancia návrhu

Lokalita	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
obec - sever	48 b.j. (z toho lok. Záhumenice 19 b.j.)	161
obec - stred	32 b.j.	101
obec - juh	33 b.j. (z toho lok. U Garajov 14 b.j.)	107
Inovec (chaty)	38 chát	43
Spolu		412

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce transformačné stanice pri ich súčasnom výkone postačovať. V súčasnosti sa pripravuje výstavba novej transformačnej stanice pri bývalom zdravotnom stredisku (v grafickej časti s označením TS-A). Potrebné je ďalej zvýšenie výkonu existujúcich transformačných staníc pri ZŠ, pri ihrisku, nad obecným úradom, ako aj pri areáli kovovýroby - na 630 kVA. Vzhľadom k plánovanej výstavbe chát v lokalite Inovec sa bude zvyšovať aj výkon príslušnej transformačnej stanice na 400 kVA.

Existujúce stožiarové transformačné stanice v obytnom území odporúčame prebudovať na vhodnejšie, v kioskovom vyhotovení.

Pri výstavbe v navrhovaných plochách je nutné rešpektovať ochranné pásma elektrických zariadení v zmysle zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. a príslušných noriem STN.

Rozvody nízkeho napätia

Navrhované rozvody nízkeho napätia (NN) budú vedené v zemných káblových ryhách. Pri križovaní podzemného vedenia s cestami alebo inými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Káble budú dimenzované s ohľadom na maximálne prúdové zaťažovanie a dovolený úbytok napätia. V jednotlivých uliciach budú vedenia NN vyvedené v prípojkových istiacich a rozpojovacích skriniach, ktoré budú v pilierovom vyhotovení a budú z nich vedené jednotlivé prípojky NN pre navrhovanú zástavbu.

Verejné osvetlenie

Všetky ulice sú pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Pre osvetlenie navrhovaných ulíc sa počíta s vybudovaním verejného osvetlenia. Káblový rozvod medzi svietidlami bude uložený v zemi vo výkope, súbežne s vedeniami NN. Pri križovaní vedenia s cestami alebo inými podzemnými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Na vonkajších rozvodoch budú umiestnené kuželové stožiare verejného osvetlenia, s použitím moderných energeticky úsporných zdrojov svetla. Osvetlenie sa bude ovládať automaticky pomocou fotobunky alebo istiacimi hodinami.

Zásobovanie plynom

Stav zásobovania plynom

Obec Veľká Lehota nie je plynofikovaná.

Návrh zásobovania plynom

Vzhľadom k technickej náročnosti sa s plynofikáciou obce uvažuje až v II. etape, resp. v závislosti od investičných zámerov SPP.

Zásobovanie obce zemným plynom bude z plánovanej regulačnej stanice, ktorá sa v územnom pláne mesta Nová Baňa navrhuje v mieste križovania existujúceho vysokotlakového plynovodu DN 500 PN 6,3 MPa s cestou III/2512, medzi Novou Baňou a jej miestnou časťou Stará Huta. Z tejto regulačnej stanice bude vybudovaný prepojovací strednotlakový plynovod D 110 (prípadne D 160) pozdĺž cesty III/2512. Len v ďalekom výhľade je uvažované s pokračovaním prepojovacieho plynovodu z obce Veľká Lehota ďalej do obce Malá Lehota.

V prípade realizácie plynofikácie, by na rozvody plynu bola napojená existujúca zástavba súvisle urbanizovaného územia obce, vrátane plôch pre novú výstavbu. S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TUV a varenie sa uvažuje len v sústredenej zástavbe rodinných domov a občianskej vybavenosti. V rozptýlenom osídlení a chatovej osade sa pre nízku efektívnosť takejto investície s plynofikáciou nepočíta. V obci budú vybudované strednotlakové rozvody plynu D 90, D 63, D50. Potrubia navrhovaného plynovodu budú vedené v zelených plochách pri cestách, prípadne pod cestami, v súbehu s ostatnými inžinierskymi sieťami. Približné trasovanie navrhovaných STL plynovodov je znázornené v grafickej časti, vo „výkrese riešenia verejného technického vybavenia“.

Jednotlivé stavby sa pripoja na verejný plynovod samostatnými prípojkami, ktorých dimenzie sa navrhnu v podrobnejšej projektovej dokumentácii, v súlade s platnými normami STN. Skrinky s meračmi spotreby plynu budú osadené v oplotení každého odberateľa.

Pri realizácii výstavby sa vyžaduje dodržiavanie ochranných a bezpečnostných pásiem plynárenských zariadení, v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. Ochranné pásmo plynovodu je vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia.

Výpočet spotreby plynu

Spotreba plynu je pre územie s obytnou funkciou (kategória domácnosť) vypočítaná nasledovne:

- hodinová spotreba zemného plynu $Q_H = (N_{IBV} \times HQ_{IBV})$
- ročná spotreba zemného plynu $Q_R = (N_{IBV} \times RQ_{IBV})$

(N_{IBV} = počet odberateľov v kategórii domácnosť – IBV, HQ_{IBV} = max. hodinový odber pre IBV, RQ_{IBV} = max. ročný odber pre IBV).

Spotreba zemného plynu bola určená podľa Technických podmienok SPP-D, a.s. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 2. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Spotreba plynu sa predpokladá pre existujúcu obytnú zástavbu a navrhované plochy s obytnou funkciou. Ročná spotreba zemného plynu bude $1\,178\,550 \text{ m}^3/\text{rok}$, z toho na navrhované plochy pripadá $274\,025 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Tab.: Rekapitulácia prírastku spotreby zemného plynu

Lokalita	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m^3/hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m^3/rok)
existujúce obytné územie	373 b.j.	522,2	904525
obec - sever	48 b.j.	67,2	116400
obec - stred	32 b.j.	44,8	77600
obec - juh	33 b.j.	46,2	80025
Spolu		680,4	1178550

Zásobovanie teplom

Objekty obytných budov, podnikateľských aktivít a občianskej vybavenosti v súčasnosti využívajú ako zdroj tepla potrebného pre účely kúrenia, varenia a prípravu teplej úžitkovej vody prevažne pevné palivá (najmä drevo, prípadne uhlie a biomasu), v menšej miere priamo elektrickú energiu. Nakoľko sa s plynofikáciou obce počíta len vo vzdialenejšom časovom horizonte, je potrebné, aby sa na výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne a obnoviteľné zdroje energie. V súlade s princípmi udržateľného rozvoja je pasívne i aktívne využitie slnečnej energie kolektormi na budovách a energetické zhodnotenie obnoviteľných zdrojov energie, najmä biomasy.

2.12.4 Telekomunikačné a informačné siete

Miestna telekomunikačná sieť je realizovaná podzemným i vzdušným vedením. Je zabezpečená z digitálnej ústredne Veľká Lehota, umiestnenej v zastavanom území obce pri dome č. 427. Nevyhnutné je zlepšenie pokrytia vysokorýchlostným internetom vybudovaním optického telekomunikačného kábla v smere z Novej Bane.

Miestna telekomunikačná sieť bude rozšírená na základe návrhu rozšírenia zástavby. Uvažuje sa so 100 % telefonizáciou obytného územia, t.j. s 1 telefónnou stanicou (TS) na 1 bytovú jednotku.

Telekomunikačné káble budú uložené pozdĺž ciest, spolu s ďalšími inžinierskymi sieťami. Napájací bod pre nové telefónne stanice bude určený pri začatí územného konania pre výstavbu. Káblové rozvody sa zrealizujú podľa aktuálnych zámerov jednotlivých poskytovateľov telekomunikačných služieb. Vzhľadom k rýchlemu technologickému pokroku v tejto oblasti, najmä bezdrôtovej technológii, nie je účelné technické riešenie podrobne špecifikovať. Výhodné je komplexné riešenie, v rámci ktorého sa pre každý dom zabezpečí telefónna linka, fax, káblová televízia, rýchly internet, prípadne aj bezpečnostné služby, kamerové systémy a ďalšie inteligentné systémy.

Územie je vyhovujúco pokryté signálom mobilných operátorov (Slovak Telekom 100 %, Orange 90% a O2 90 %). Vysielač je lokalizovaný na Kamennom vrchu. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov a lokálnych poskytovateľov bezdrôtového pripojenia. Prípadné vysielačie telekomunikačné zariadenia (s výnimkou WiFi vysielačov) by sa nemali umiestňovať v obytnom území ani v jeho navrhovanom rozšírení.

V obci je zriadený miestny rozhlas. Ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Odtiaľ je rozvod vedený na kovových stĺpoch, alebo na stĺpoch elektrického vedenia, na ktorých sú upevnené reproduktory. V časti obce Inovec je vybudovaný bezdrôtový rozhlas, ktorý je prepojený so zrekonštruovaným drôtovým rozhlasom. Rozvody miestneho rozhlasu sa vybudujú aj v navrhovaných uliciach.

Pri výstavbe je nutné zohľadniť a rešpektovať existujúce telekomunikačné vedenia, zariadenia a objekty verejnej telekomunikačnej siete s ohľadom na ich ochranné pásma v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách.

2.12.5 Zariadenia civilnej ochrany

V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne väčšie zariadenia civilnej ochrany. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory môžu slúžiť pre ukrytie obyvateľstva.

V zmysle § 4 vyhlášky č. 532/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov nie je v územnoplánovacej dokumentácii potrebné navrhovať žiadne ochranné stavby. V existujúcej zástavbe, ako aj v plochách navrhovanej výstavby, sa predpokladá výstavba jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne v pivničných priestoroch rodinných domov. Ukrytie obyvateľov sa bude zabezpečovať podľa plánu ukrytia obce na základe osobného a vecného plnenia podľa určovacieho listu počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu.

Riešenie záujmov civilnej ochrany musí byť v súlade s ďalšími vyhláškami, vyplývajúcimi zo zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov:

- Vyhláška č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 314/1998 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov

2.13 Konceptia starostlivosti o životné prostredie

Stav životného prostredia a environmentálne problémy

Znečistenie ovzdušia

V obci nie sú evidované stredné ani veľké zdroje znečisťovania ovzdušia. K znečisteniu z lokálnych kúrenísk spaľovaním pevných palív dochádza hlavne v zimnom období, keďže obec nie je plynofikovaná. Stav ovzdušia v riešenom území je ovplyvnený najmä existujúcimi strednými a veľkými zdrojmi znečisťovania v mestách Žarnovica a Nová Baňa. Dochádza aj k diaľkovému prenosu emisií z výroby hliníka v Žiari nad Hronom. Vo vykurovacom období je ovzdušie nadmerne znečisťované spaľovaním tuhých palív v lokálnych kúreniskách, vzhľadom k chýbajúcej plynofikácii obce. K znečisteniu ovzdušia dochádza aj pri spaľovaní trávy a konárov v záhradách.

V súvislosti s navrhovaným riešením sa vznik nových zdrojov znečisťovania ovzdušia nepredpokladá.

Tab. Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Žarnovica podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2016	29,968	403,543	223,375	134,279	80,363
2017	30,263	410,387	219,579	134,654	85,876
2018	20,796	424,863	198,351	138,757	78,653
2019	25,904	385,867	225,937	116,586	75,024
2020	27,307	412,095	209,983	98,622	55,328

Zdroj: NEIS

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Kvalita vody vo vodných tokoch riešeného územia nebola zisťovaná – v riešenom území sa nenachádza monitorovaný vodný tok. Predpokladá sa nízka miera znečistenia, keďže riešené územie je pramennou oblasťou. To sa odráža aj v nízkom potenciálnom znečistení podzemných vôd. Podzemné vody sa zaraďujú prevažne do 1. triedy kvality (79%) a zvyšok do 2. triedy kvality (www.beiss.sk). Zdrojom znečistenia je v menšej miere poľnohospodársky komplex a odpadové splaškové vody z domácností (v obci nie je vybudovaná kanalizácia).

Kvalita podzemnej vody je značne závislá na hĺbke horizontu, pričom s hĺbkou dochádza k zvyšovaniu celkovej mineralizácie.

Erózia pôdy

Vodná erózia mierne postihuje strmšie svahy so sklonom 7-12°, využívané ako orná pôda, ktoré sú nedostatočne chránené vegetáciou. Priaznivé podmienky na erozívnu činnosť vody sú vytvorené dlhými svahmi so zhoršenými hydrogeologickými podmienkami po odstránení vegetácie. Vodnej erózii napomáha pôdny kryt kambizemí, ktoré sú málo odolné voči eróznej degradácii. Vodná erózia sa v riešenom území prejavuje prevažne výmoľovou eróziou a hĺbkovou korytovou eróziou vodných tokov.

Zosuvy

V riešenom území sú zosuvy evidované len na svahoch Šibeničného vrchu (jeden potenciálny zosuv a jeden stabilizovaný zosuv).

Radiačné zaťaženie

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – väčšina riešeného územia spadá do oblasti so stredným radónovým rizikom; v južnej časti katastrálneho územia, vrátane väčšiny zastavaného územia, je radónové riziko nízke.

Seizmicita

Podľa mapy seizmických oblastí na území SR (STN 73 0036) je riešené územie zaradené do oblasti s intenzitou seizmického ohrozenia 6° MSK.

Environmentálne záťaže a riešenie odpadového hospodárstva

Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa zabezpečuje na regionálnu skládku odpadu. V obci je zavedený separovaný zber druhotných surovín. Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci.

V obci nie je zriadený zberný dvor. Pre tento účel navrhujeme využiť technickú časť areálu ZŠ, na jeho odvrátenej strane, pri obecnej prevádzkovej hale. So zriadením kompostoviska sa uvažuje pri cintoríne. V navrhovanej zástavbe i v lokalite Inovec je potrebné rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu. Nakladanie s odpadmi na území obce musí byť v súlade s § 81 zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej v oblasti odpadového hospodárstva odporúčame:

- rozširovať triedený zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať
- zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce a kraja
- uskutočňovať stály monitoring stavu životného prostredia a odstraňovanie nelegálnych skládok a smetísk

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území štyri nelegálne skládky (v zastavanom území a jeho blízkosti). Environmentálne záťaže tu nie sú evidované. Navrhuje sa úplná rekultivácia drobných skládok odpadu a smetísk.

Navrhované opatrenia starostlivosti o životné prostredie

V oblasti starostlivosti o životné prostredie sa navrhujú špecifické opatrenia, rozdelené do viacerých kategórií. Spolu s navrhovanými opatreniami na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity viaceré z nich vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- vysadiť protieróziu drevinovú vegetáciu na strmších svahoch
- realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch na zachytávanie a retenciu prívalových vôd, napr. poldre, hrádzky

- uplatňovať agrotechnické opatrenia na zamedzenie vodnej erózie – orba po vrstevnici
- zvýšiť podiel viacročných krmovín a ozimín na ornej pôde a zvýšenie podielu bezorbového obrábania pôdy
- zabezpečiť odizolovanie poľných hnojísk
- rozčleniť veľké hony poľnohospodárskej pôdy výsadbou a revitalizáciou líniovej zelene – stromoradií a alejí
- živočíšnu výrobu orientovať na pasienkársky chov oviec a hovädzieho dobytku
- rešpektovať a chrániť ochranné a hospodárske lesy a dodržiavať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- rozšíriť výmeru ochranných lesov - nielen pre zachovanie biodiverzity územia a zamedzenie nadmernej exploatacie lesov, ale tiež pre elimináciu vodnej erózie
- v ochranných lesoch posilňovať protierózne, vodohospodárske, ekostabilizačné funkcie a rešpektovať v nich osobitný režim hospodárenia
- rešpektovať a chrániť najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území
- stabilizovať (potenciálne) svahové pohyby úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie

Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva

- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov a hospodárskych dvorov, najmä v kontakte s obytným územím
- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene na rozhraní poľnohospodárskej pôdy a zastavaného územia, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia
- revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň (stromoradia a aleje) pozdĺž účelových ciest a poľných ciest
- netolerovať v území zaburinené plochy, ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; ladom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilniť ekologickú osvetu medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zvelaďovaní životného prostredia – napr. organizovanie brigád a akcií skrášľovania obce
- zabezpečovať kompostovanie biologického odpadu
- dobudovať systém dažďových rigolov v zastavanom území obce, so vsakovaním dažďovej vody
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia

- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podložia, ako aj rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany - zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášku č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia

Opatrenia na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy

- dobudovať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktného územia a do príľahlej krajiny
- pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- zvyšovať podiel prvkov zelene a prírodných prvkov v zastavanom území obce
- upraviť zelené pásy a predzáhradky pozdĺž ciest v zastavanom území obce
- postupne nahradiť alergénne dreviny, ako aj kompozične a krajinársky nevhodné dreviny vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- vysadiť aspoň jednostrannú líniovú zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
- vysádzať vetrolamy, živé ploty v sídle a na jeho okrajoch
- zvyšovať podiel vegetácie pre zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavanom území obce
- preferovať renaturáciu a ochranu tokov, opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody

Hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie

Hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je podrobne spracované v správe o hodnotení územnoplánovacej dokumentácie.

2.14 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne výhradné ložiská, nie sú určené chránené ložiskové územia, dobývacie priestory, ani prieskumné územia. Nachádza sa tu menšie ložisko nevyhradeného nerastu LNN č. 4459 Veľká Lehota – stavebný kameň a do riešeného územia okrajovo zasahuje aj LNN č. 4707 Obyce – Osná dolina – stavebný kameň. Ložiská nevyhradeného nerastu je potrebné rešpektovať.

2.15 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

V riešenom území si zvýšenú ochranu vyžadujú tieto plochy:

- plochy navrhované na biocentrá a biokoridory
- chránené územie - prírodná rezervácia PR Bujakov vrch
- zosuvné územia

2.16 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch

Charakteristika pôdných pomerov

Navrhujú sa len zábery poľnohospodárskej pôdy. Zábery lesných pozemkov sa nepredpokladajú.

Poľnohospodárska pôda má na celkovej výmere katastrálneho územia podiel 45,1%. Z hľadiska pôdných typov sú v riešenom území vyvinuté len hnedé lesné pôdy (kambizeme).

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- 61 – kambizeme typické, kambizeme typické kyslé, kambizeme luvizemné na minerálne bohatých zvetralinách vulkanitov, stredne ťažké (lokálne kambizeme andozemné)
- 77 – kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
- 81 – kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké

V katastrálnom území Veľká Lehota sú len poľnohospodárske pôdy nízkej kvality - podľa BPEJ zaradené do 7. - 9. skupiny kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. sú za najkvalitnejšie v danom katastrálnom území považované aj niektoré pôdy najnižšej 9. skupiny kvality, ktoré sa navyše nachádzajú vo vrcholových polohách Pohronskeho Inovca.

Na časti poľnohospodárskej pôdy sú vybudované hydromelioračné zariadenia typu odvodnení.

Zhodnotenie a zdôvodnenie stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Najkvalitnejšia pôda v danom katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. predstavuje pôdy s nasledovnými kódmi BPEJ: 0781782, 0781982, 0811002, 0961212, 0961215, 0961222, 0961225, 0961412, 0961445, 0977462, 1061212, 1061245, 1061445, 1069412, 1077262. Sústreďuje sa hlavne v zastavanom území a jeho okolí. Vzhľadom k tejto skutočnosti nebolo možné vyhnúť sa návrhu záberov najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Tieto pôdy, napriek zaradeniu medzi najkvalitnejšie pôdy v danom katastrálnom území, sa vyznačujú veľmi nízkou kvalitou.

V snahe chrániť pôdne celky pred nadmerným rozdrobením boli v návrhu plôch na zástavbu uprednostnené zvyškové plochy v zastavanom území. Nachádzajú sa tu pomerne rozsiahle záhrady, ich využitie však limitujú topografické pomery a otázný záujem ich reálneho využitia pre stavebné zámery.

Plochy v rozptýlenom osídlení taktiež nadväzujú na existujúcu zástavbu, vyplňajú plochy medzi existujúcimi usadlosťami, sú však zväčša mimo zastavaného územia obce, keďže rozptýlené osídlenie až na výnimky nemá vymedzené zastavané územie. V rozptýlenej zástavbe je záväzným regulatívom výrazne limitovaná zastavanosť (na maximálne 10%), preto skutočný záber poľnohospodárskej pôdy tu bude oproti bilancovaným plochám podstatne nižší a nezastavané plochy pri pozemkoch navrhovaných chát budú ponechané ako súčasť poľnohospodárskej pôdy (ako záhrady, resp. trvalé trávne porasty). Celkový záber poľnohospodárskej pôdy v lokalitách č. 1 - 32 (mimo zastavaného územia) je 25,2808 ha, v lokalitách Z1-Z33 (v zastavanom území) je 9,3255 ha. Z toho záber poľnohospodárskej pôdy v rozptýlenom osídlení brutto je 20,2470 ha, po zohľadnení maximálnej zastavanosti 10% sa zníži na hodnotu 2,0247 ha (netto).

Plochy pre výstavbu v zastavanom území obce sú vo výkrese vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch označené ako Z1 - Z33. Plochy pre výstavbu navrhované mimo zastavaného územia, resp. len menšou časťou zasahujúce do zastavaného územia obce, sú označené číslami 1 - 32.

Väčšina plôch sa z hľadiska funkčného využitia navrhuje pre obytné funkcie (č. 3 – 10, 24 mimo zastavaného územia obce a č. Z1 - Z28 v zastavanom území obce). V zmysle požiadaviek stavebníkov sa navrhujú aj plochy pre výstavbu chat a usadlostí v rozptyle v lokalite Inovec - označené č. 11 - 32 a v zastavanom území Z30 - Z33. Pre výrobné územie sú vyčlenené lokality č. 2, Z29. Pre občianske vybavenie (rozšírenie zariadenia sociálnych služieb) je navrhovaná lokalita č. 1 a ďalšia je na nepoľnohospodárskej pôde.

Viacere plochy na zástavbu alebo ich časti sa nachádzajú na pozemkoch, ktoré sú v KN vedené ako zastavané plochy alebo ostatné plochy. Tieto plochy preto nie sú bilancované v záberoch poľnohospodárskej pôdy.

Lokality pre výstavbu sú rozdelené do dvoch návrhových etáp výstavby podľa predpokladanej postupnosti výstavby. Lokality pre výstavbu s predpokladom záberov poľnohospodárskej pôdy sú zakreslené v grafickej časti vo „výkrese vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch“.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a v zmysle jeho vykonávacej vyhlášky č. 508/2004 Z. z. Tabuľka je spracovaná v súlade so vzorom tabuľky v prílohe č. 4 uvedenej vyhlášky. Najkvalitnejšie pôdy v danom katastrálnom území sú označené hrubým písmom.

Tab. Prehľad o štruktúre poľnohospodárskej pôdy v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely (lokality mimo zastavaného územia)

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			Uživ. PP	Vybud. hydrom zariad.	Čas. etapa realiz.	Iná inf..	
				spolu v ha	Z toho						
					Skupina BPEJ	výmer a ha	z toho v ZÚO				
1	V. Lehota	obč. vyb.	0,5790	0,5368	0977465/9.	0,5368	0,2100	PO	–	I.	časť v ZÚO
2	V. Lehota	výroba	0,5382	0,5382	1081685/9. 1077465/9. 1061245/7.	0,2797 0,1386 0,1199		PO	–	I.	
3	V. Lehota	bývanie	0,0515	0,0515	0961215/7.	0,0515		FO	–	I.	
4	V. Lehota	bývanie	0,3088	0,3088	0961215/7.	0,3088	0,1483	FO	–	I.	časť v ZÚO
5	V. Lehota	bývanie	1,1113	1,1113	0961215/7.	1,1113		FO	–	II.	

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP				Užív. PP	Vybud. hydrom zariad.	Čas. etapa realiz	Iná inf..
				spolu v ha	Z toho						
					Skupina BPEJ	výmer a ha	z toho v ZÚO				
6	V. Lehota	bývanie	0,9600	0,9600	1081885/9. 1077262/9.	0,7595 0,2005	0,0420	FO	-	II.	časť v ZÚO
7	V. Lehota	bývanie	0,1023	0,1023	1077465/9.	0,1023		FO	-	I.	
8	V. Lehota	bývanie	0,0765	0,0765	1061245/7.	0,0765		FO	-	I.	
9	V. Lehota	bývanie	0,2783	0,2783	1077465/9.	0,2783		FO	-	I.	
10	V. Lehota	bývanie	0,6321	0,6321	1077465/9.	0,6321		FO	-	I.	
11	V. Lehota	chaty	0,2775	0,2775	1077465/9.	0,2775		FO	-	I.	
12	V. Lehota	chaty	0,6254	0,6254	1077465/9.	0,6254		FO	-	I.	
13	V. Lehota	chaty	0,1669	0,1669	1077465/9.	0,1669		FO	-	I.	
14	V. Lehota	chaty	0,2803	0,2803	1077462/9.	0,2803		FO	-	I.	
15	V. Lehota	chaty	0,2932	0,2932	1061212/7.	0,2932		FO	-	I.	
16	V. Lehota	chaty	0,2193	0,2193	1061212/7.	0,2193		FO	-	I.	
17	V. Lehota	chaty	0,6100	0,6100	1061212/7.	0,6100		FO	odvodn	I.	
18	V. Lehota	chaty	4,4380	4,3486	1077465/9. 1061212/7.	4,1293 0,2193		FO	odvodn	I.	
19	V. Lehota	chaty	0,0991	0,0991	1077462/9.	0,0991		FO	-	I.	
20	V. Lehota	chaty	2,1800	2,1800	1077462/9.	2,1800		FO	-	I.	
21	V. Lehota	chaty	4,7850	4,7850	1077462/9. 1061212/7.	4,3621 0,4229		FO	odvodn	I.	
22	V. Lehota	chaty	0,5425	0,5425	1061212/7.	0,5425		FO	odvodn	I.	
23	V. Lehota	chaty	0,8469	0,8469	1081882/9. 1061212/7.	0,7147 0,1322		FO	-	I.	
24	V. Lehota	bývanie	1,6650	1,5729	0977465/9. 0981685/9. 0961215/7.	1,0240 0,4375 0,1114		FO	-	I.	
25	V. Lehota	chaty	0,2711	0,2711	1061212/7. 1077465/9.	0,2348 0,0363		FO	-	I.	
26	V. Lehota	chaty	0,8795	0,8795	1061212/7.	0,8795	0,1451	FO	-	I.	
27	V. Lehota	chaty	0,2225	0,2225	1061212/7.	0,2225		FO	-	I.	
28	V. Lehota	chaty	0,7230	0,7230	1077465/9.	0,7230		FO	-	I.	
29	V. Lehota	chaty	0,0753	0,0753	1077465/9.	0,0753		FO	-	I.	
30	V. Lehota	chaty	1,3530	1,3530	1061212/7. 1081882/9.	1,0434 0,3096		FO	odvodn	I.	
31	V. Lehota	chaty	0,1186	0,1186	1081685/9. 1081882/9.	0,0455 0,0731		FO	-	I.	
32	V. Lehota	chaty	0,1944	0,1944	1061212/7.	0,1944		FO	-	I.	
Spolu				25,2808							

Tab. Prehľad o štruktúre poľnohospodárskej pôdy v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely (lokality v zastavanom území)

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			Užív. PP	Vybud. hydrom zariad.	Čas. etapa realiz	Iná inf..	
				spolu v ha	Z toho						
					Skupina BPEJ	výmer a ha	z toho v ZÚO				
Z1	V. Lehota	bývanie	0,4929	0,4929	0981882/9.	0,4929	0,4499	PO	-	I.	
Z2	V. Lehota	bývanie	0,1435	0,1435	0981685/9.	0,1435	0,1435	PO	-	I.	
Z3	V. Lehota	bývanie	0,1412	0,1412	0977465/9.	0,1412	0,1412	FO	-	I.	
Z4	V. Lehota	bývanie	0,2842	0,2842	0961212/7. 0981685/9.	0,2842 0,0810	0,2842 0,0810	FO	-	I.	
Z5	V. Lehota	bývanie	0,2364	0,2364	0981685/9.	0,2364	0,2364	FO	-	I.	
Z6	V. Lehota	bývanie	0,1850	0,1850	0981685/9.	0,1850	0,1850	FO	-	I.	
Z7	V. Lehota	bývanie	0,7046	0,7046	0981685/9.	0,7046	0,7046	FO	-	I.	
Z8	V. Lehota	bývanie	1,5430	0,0765	0981685/9.	1,5430	1,5430	FO	-	I.	
Z9	V. Lehota	bývanie	0,0656	0,0656	0977465/9.	0,0656	0,0656	FO	-	I.	
Z10	V. Lehota	bývanie	0,0557	0,0557	0977465/9.	0,0557	0,0557	FO	-	I.	
Z11	V. Lehota	bývanie	0,4555	0,4555	0977465/9. 0981685/9.	0,2883 0,1672	0,2883 0,1672	FO	-	I.	
Z12	V. Lehota	bývanie	0,3791	0,3791	0977465/9. 0981685/9.	0,2720 0,1071	0,2720 0,1071	FO	-	I.	
Z13	V. Lehota	bývanie	1,6020	1,6020	0977465/9. 0961212/7.	1,2074 0,3946	1,2074 0,3946	FO	-	I.	
Z14	V. Lehota	bývanie	0,0985	0,0985	0961212/7.	0,0985	0,0985	FO	-	I.	
Z15	V. Lehota	bývanie	1,0830	1,0830	0961215/7.	1,0830	1,0830	FO	-	I.	
Z16	V. Lehota	bývanie	0,0856	0,0856	0961215/7.	0,0856	0,0856	FO	-	I.	
Z17	V. Lehota	bývanie	0,0784	0,0784	0961215/7.	0,0784	0,0784	FO	-	I.	
Z18	V. Lehota	bývanie	0,1424	0,1424	0961215/7.	0,1424	0,1424	FO	-	I.	
Z19	V. Lehota	bývanie	0,2892	0,2892	0961215/7.	0,2892	0,2892	FO	-	I.	
Z20	V. Lehota	bývanie	0,2320	0,2320	0961215/7.	0,2320	0,2320	FO	-	I.	
Z21	V. Lehota	bývanie	0,1607	0,1607	1077262/9.	0,1607	0,1607	FO	-	I.	
Z22	V. Lehota	bývanie	0,0518	0,0518	1077465/9.	0,0518	0,0518	FO	-	I.	
Z23	V. Lehota	bývanie	0,3289	0,2283	1077465/9.	0,2283	0,2283	FO	-	I.	
Z24	V. Lehota	bývanie	0,0758	0,0758	1077465/9.	0,0758	0,0758	FO	-	I.	
Z25	V. Lehota	bývanie	0,2036	0,2036	1077465/9.	0,2036	0,2036	FO	-	I.	
Z26	V. Lehota	bývanie	0,1528	0,1528	1077465/9.	0,1528	0,1528	FO	-	I.	
Z27	V. Lehota	bývanie	0,0917	0,0917	1077465/9.	0,0917	0,0917	FO	-	I.	
Z28	V. Lehota	bývanie	0,5238	0,2649	1077465/9.	0,2649	0,2649	FO	-	I.	
Z29	V. Lehota	výroba	0,1297	0,1297	1077465/9.	0,1297	0,1297	PO	-	I.	
Z30	V. Lehota	chaty	0,1615	0,1615	1077465/9.	0,1615	0,1615	FO	-	I.	
Z31	V. Lehota	chaty	0,3816	0,3816	1077465/9.	0,3816	0,1993	FO	-	I.	
Z32	V. Lehota	chaty	0,3068	0,3068	1077465/9.	0,3068	0,3068	FO	-	I.	

Číslo	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			Užív. PP	Vybud. hydrom. zariad.	Čas. etapa realiz.	Iná inf..
				spolu	Z toho					
Lok.			v ha	v ha	Skupina BPEJ	výmer a ha	z toho v ZÚO			
Z33	V. Lehota	chaty	0,2850	0,2850	1061212/7.	0,2850	0,1920	FO	-	I.
Spolu				9,3255						

2.17 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhované riešenie neprináša žiadne zámery, ktoré by zhoršovali životné prostredie, či poškodzovali prírodu a krajinu. Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov, definujeme v záväznej časti tejto územnoplánovacej dokumentácie súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia.

V oblasti investícií do technickej infraštruktúry jednoznačne prispeje návrh vybudovania splaškovej kanalizácie s čistením odpadových vôd v celej obci k zlepšeniu kvality životného prostredia, ako aj k udržaniu a zlepšeniu kvality vôd. Návrh napojenia nových ulíc a plôch pre výstavbu na inžinierske siete prispeje k vysokému komfortu bývania a udržaniu kvality životného prostredia.

Nárast počtu obyvateľov obce a prítomných rekreantov a z toho vyplývajúci potenciálny tlak na životné prostredie bude eliminovaný uplatnením stanovených zásad a záväzných regulatívov. Určené sú podrobné regulatívy pre umiestňovanie prípadných drobných remeselných prevádzok v obytnom území. Tým sa preventívne zabezpečí ochrana pred hlukovou záťažou, znečistením ovzdušia emisiami a zápachom. Navrhované riešenie nepočíta so vznikom zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Z hľadiska vplyvov na krajinu je v navrhovanom riešení posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v zástavbe sa formou záväzného regulatívu určuje maximálna intenzita zástavby. Ďalšie pozitívne environmentálne dôsledky navrhovaného riešenia vyplývajú z priemetu konkrétnych opatrení krajinnoekologického plánu a návrhu prvkov ÚSES.

Pozitívny vplyv na vodné pomery budú mať navrhované vodozádržné opatrenia, ako aj špecifické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana a doplnenie funkčných brehových porastov a sprievodnej vegetácie tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny – založenie vsakovacích vegetačných pásov, vodozádržné opatrenia na vodných tokoch, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, renaturalizácia mokradí, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest. Ďalšie opatrenia v zmysle uvedenej stratégie sú navrhované v sídelnom prostredí, v rámci opatrení na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy. Ide o výber relevantných adaptačných opatrení stratégie, z kategórií opatrení voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav, opatrení voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc, opatrení voči častejšiemu výskytu sucha, opatrení voči častejšiemu výskytu zrážok.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhované riešenie počíta s dostatočnými kapacitami plôch pre výstavbu aj v prípade výraznejšieho nárastu počtu obyvateľov a tak obci umožní flexibilne reagovať na rôznu dynamiku demografického vývoja a migrácie.

V prípade naplnenia predpokladov mierneho prírastku obyvateľov obce dôjde k postupnému zlepšeniu sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva – zvýšeniu podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov. Zvýšenie počtu obyvateľov tiež rozšíri trhový potenciál pre etablovanie nových prevádzok služieb a obchodu. Tieto zmeny budú mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Nárast miestnej populácie však bude mierny a postupný a neohrozí tradičnú vidiecku komunitu.

Predpokladajú sa pozitívne sociálne dopady návrhov sformovania verejných a oddychových priestranstiev, rozšírenia možností pre šport a rekreáciu. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejnému priestoru.

Územno-technické dôsledky navrhovaného riešenia

Navrhovaná výstavba si vyžiada nároky na vybudovanie príslušnej technickej infraštruktúry – vodovodu pre zásobovanie pitnou vodou, splaškovej kanalizácie v celej obci, sekundárnych elektrických rozvodov, telekomunikačných rozvodov a v budúcnosti aj plynifikáciu. V oblasti dopravnej infraštruktúry je nevyhnutné rozšíriť miestne cesty, dobudovať chodníky pre chodcov, odstavné plochy. Pre zabezpečenie dopravného prístupu do nových plôch pre výstavbu je potrebné dobudovanie miestnych obslužných ciest, resp. upokojených ciest.

Pri projektovaní stavieb je nutné zohľadňovať všeobecné technické požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v zmysle § 56 – 58 vyhlášky č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

3. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU – ZÁVÄZNÁ ČASŤ

Závazná časť obsahuje:

- zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch
- zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia
- zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability
- vymedzenie zastavaného územia obce
- vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- zoznam verejnoprospešných stavieb a vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny
- určenie, na ktoré časti územia je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny
- schému záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Z grafickej časti je súčasťou záväznej časti „Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“, t.j. výkresy č. 2 a 3.

3.1 Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, určenie prípustných, obmedzujúcich, vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia plôch

Zásady organizácie územia z hľadiska priestorového usporiadania

Z hľadiska priestorového usporiadania sú záväzné nasledovné zásady:

- 1) rozvinúť pôsobenie hlavnej kompozičnej osi
- 2) novou výstavbou zachovať a podporiť kompaktnosť pôdorysu obce
- 3) primárne využívať priestorové rezervy v existujúcom zastavanom území obce
- 4) navrhované ulice prepojiť s existujúcou uličnou sieťou
- 5) rešpektovať limity prírodného charakteru (topografické pomery, vodné toky) a územnotechnické limity (cestu III. triedy, siete technickej infraštruktúry)
- 6) rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov, ako aj dochované diaľkové pohľady na dominantu obce – rímskokatolícky kostol
- 7) uskutočniť komplexnú revitalizáciu a dobudovanie centrálnej zóny obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch
- 8) rešpektovať ako nezastavateľné plochy existujúce plochy verejnej zelene
- 9) zástavba chát a hospodárskych usadlostí v lokalite Inovec musí vychádzať z tradičných zastavovacích princípov a tradičných foriem stavieb rozptýleného osídlenia (stavby s pozdĺžnym pôdorysom a sedlovými strechami)
- 11) nové chaty a (hospodárske) usadlosti v lokalite Inovec umiestňovať vo vymedzených plochách jednotlivo, rovnomerne pozdĺž ciest, v pravidelných, dostatočných rozstupoch, pri dodržaní regulatívov maximálnej zastavanej plochy na stavbu, maximálneho podielu zastavaných plôch (10%) a maximálnej výšky zástavby
- 11) nové chaty a (hospodárske) usadlosti v lokalite Inovec v časti B (pri hlavnej miestnej ceste na Drozdovo) umiestňovať na pozemkoch s minimálnou veľkosťou 0,5 ha v rámci vymedzeného pásma so šírkou 70 m; v časti C pri vzájomnej vzdialenosti min. 50 m
- 12) oplotenie pozemkov rodinných domov, rekreačných chát a usadlostí musí byť z tradičných materiálov (platí pre lokalitu Inovec); konštrukcie oplotení vyššie ako 1,5 m môžu byť len priehľadné z dreva, z kovových prvkov alebo zo zelene; nové oplotenia umiestňovať minimálne 2 m od krajnice miestnej cesty podľa jej navrhovaného šírkového usporiadania
- 13) vytvoriť kontinuálny uličný priestor zástavbou na voľných prielukách
- 14) pri zástavbe prieluk dodržať založenú uličnú a stavebnú čiaru, zladiť architektonické riešenie stavieb (tvar striech, podlažnosť a pod.) s okolitými stavbami
- 15) dodržiavať regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia pre jednotlivé funkčné územia

- 16) rozšíriť zastavané územie podľa navrhovanej hranice zastavaného územia, vyznačenej v grafickej časti a definovanej v kap. 3.7 záväznej časti
- 17) rezervovať koridory pre líniové stavby ciest a technickej infraštruktúry podľa zásad uvedených v kap. 3.3 a 3.4

Zásady organizácie územia z hľadiska funkčného využívania

Z hľadiska funkčného využívania sú záväzné nasledovné zásady:

- 1) harmonicky rozvíjať všetky urbanistické funkcie (bývanie, výroba, rekreácia, občianske vybavenie), v ich vzájomnom súlade
- 2) nové plochy pre bývanie rozložiť do viacerých lokalít v zastavanom území obce a po jeho okrajoch
- 3) dôsledne priestorovo oddeľovať obytné funkcie a výrobné funkcie
- 4) požiadavky na rozšírenie výrobných funkcií realizovať rozšírením existujúcich výrobných areálov, resp. na plochách v bezprostrednej nadväznosti na existujúce výrobné areály a v dobre dostupných polohách v priamej väzbe na cestu III. triedy
- 5) nepovoľovať v obci prevádzky priemyselnej výroby a logistiky nadmiestneho významu
- 6) koncentrovať zariadenia občianskeho vybavenia celoobecného významu do centrálnej zóny obce
- 7) rozptýlené osídlenie rozvíjať ako zmiešané územie hospodárskych usadlostí, kombinujúce funkcie bývania, rekreácie (chalupárčenie, agroturistika) a poľnohospodárskej malovýroby
- 8) rekreačné aktivity rozvíjať v podobe pešej turistiky, cykloturistiky, chatovej rekreácie, ako aj agroturistiky v podobe menších rodinných fariem v rozptýlenom osídlení
- 9) aktivity individuálnej chatovej rekreácie rozvíjať v lokalite Inovec, v regulovanom rozsahu a vo vymedzených polohách
- 10) pri výstavbe obytných budov rešpektovať všetky ochranné pásma sietí a zariadení technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj hygienické ochranné pásma
- 11) v rámci navrhovaných obytných súborov vybudovať plochy verejnej zelene s parkovou úpravou a pre oddychové aktivity obyvateľov, prípadne aj s detskými ihriskami

Regulatívy priestorového usporiadania

Územný plán stanovuje súbor záväzných regulatívov priestorového usporiadania. Regulatívy sa vzťahujú na územie s predpokladom lokalizácie zástavby a plochy

existujúcej zástavby. Pre usmernenie priestorového usporiadania zástavby sú definované nasledujúce regulatívy:

Maximálna výška zástavby

Regulatív určuje maximálny počet nadzemných podlaží. Maximálna výška zástavby sa môže zvýšiť len o 1 ustúpené podlažie, o výšku šikmej strechy s podkrovím. Regulatív sa nevzťahuje na technické vybavenie (stožiare vysieláčov a pod.) umiestňované mimo zastavaného územia.

- 1 nadzemné podlažie – v rekreačnom území R1, R2, v zmiešanom území Z2, vo výrobnom území V1
- 2 nadzemné podlažia – v obytnom území B1
- 3 nadzemné podlažia – v zmiešanom území Z1 (centrálna zóna obce), vo výrobnom území V2

Maximálny podiel zastavaných plôch

Maximálny podiel zastavaných plôch je určený maximálnym percentom zastavanosti (pomer zastavanej plochy k ploche pozemku alebo k skupine pozemkov x 100). Do zastavaných plôch sa nezapočítavajú spevnené manipulačné a dopravné plochy, plochy športovísk. Závazný regulatív maximálneho percenta zastavanosti je stanovený pre všetky plochy s predpokladom lokalizácie zástavby. Regulatív minimálnej intenzity využitia plôch nie je stanovený.

- maximálne 45% – vo výrobnom území V2
- maximálne 35% – v zmiešanom území Z1 (centrálna zóna obce)
- maximálne 30% – v obytnom území B1
- maximálne 15% – vo výrobnom území V1
- maximálne 10% – v rekreačnom území R1, v zmiešanom území Z2

Odstupové vzdialenosti medzi objektmi

Pri umiestňovaní stavieb je potrebné riadiť sa vyhláškou č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Minimálne odstupové vzdialenosti medzi objektmi sú stanovené v § 6 tejto vyhlášky.

Regulatívy funkčného využitia územia

Územný plán obce v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii (§ 12, ods. 4, písm. f) stanovuje nasledovný súbor regulatívov funkčného využívania územia:

- priradenie k prevládajúcemu funkčnému územiu (obytné / zmiešané / výrobné / rekreačné územie).
- prípustné funkčné využívanie – vymedzenie prevládajúceho funkčného využívania. Prípustné funkčné využívanie musí predstavovať väčšinu funkčných plôch príslušného priestorového celku.
- obmedzujúce funkčné využívanie – je prípustné len za stanovených podmienok, resp. obmedzení.
- zakazujúce funkčné využívanie – pomenúva neprípustné funkcie s predpokladom nevhodného pôsobenia na okolité prostredie

Regulatívy sa vzťahujú na priestorové (regulačné) celky, ktoré sú v komplexnom výkrese vymedzené grafickou značkou príslušného plošného javu alebo javov a súčasne kódom priestorového celku. Názvy plošných javov korešpondujú s názvami príslušných priestorových celkov. Niektoré plošné javy definujú dva príbuzné priestorové celky, pričom v grafickej časti sú rozlíšené kódom priestorového celku. Súčasťou obytného územia sú aj vyznačené menšie plochy doplnkových funkcií obmedzujúceho funkčného využívania (občianske vybavenie), ktoré nie sú samostatne označené kódom priestorového celku. V prípade územia bez predpokladu lokalizácie zástavby vyplýva príslušnosť k priestorovému celku z odseku „vymedzenie“, pričom mu prislúchajú viaceré grafické značky. Definované sú funkčné územia a im prislúchajúce priestorové celky.

Regulácia funkčného využitia pre obytné územie B1

Charakteristika:

- V priestorovom celku sa počíta so zachovaním, ako aj s novou výstavbou rodinných domov s možnosťou zastúpenia menších prevádzok základného občianskeho vybavenia a drobných remeselných prevádzok v rodinných domoch, prípadne aj v samostatných objektoch pri dodržaní plošného limitu maximálnej zastavanej plochy. Súčasťou priestorového celku sú aj vyznačené príľahlé záhrady rodinných domov.

Vymedzenie:

- existujúca obytná zástavba v zastavanom území obce, voľné prieluky
- navrhovaná obytná zástavba (plochy bývania) podľa grafickej časti ÚPD

Prevládajúce funkčné územie:

- **obytné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- bývanie v rodinných domoch

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu a so zastavanou plochou do 200 m² , resp. do 400 m² v centrálnej zóne obce
- prechodné ubytovanie rekreantov – s kapacitou do 10 lôžok
- nepoľnohospodárska výroba bez negatívnych a rušivých vplyvov – len výrobné služby a remeselné prevádzky so zastavanou plochou do 200 m² a mimo centrálnej zóny obce
- ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie v bytových domoch nad 8 b.j.
- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného
- priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby)
- skladovanie a logistika
- občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre rekreačné územie R1

Charakteristika:

- Existujúci športový areál s futbalovým ihriskom a amfiteátrom sa zachováva, s možnosťou dobudovania areálu.

Vymedzenie:

- existujúci športový areál

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **rekreačné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- šport a rekreácia – športové ihriská a zariadenia pre rekreáciu a šport

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- občianske vybavenie – len zariadenia súvisiace s prípustným funkčným využívaním
- verejná a vyhradená zeleň – na podporu oddychových a rekreačných funkcií

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- bývanie
- výroba akéhokoľvek druhu
- skladovanie a logistika
- občianske vybavenie nesúvisiace s prípustným funkčným využívaním
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z1 (centrálna zóna obce)

Charakteristika:

- Jadrovú časť sídla predstavuje centrálna zóna obce, ktorá má charakter polyfunkčného územia bývania a občianskeho vybavenia. Súčasťou priestorového celku sú aj vyznačené príslušné záhrady rodinných domov.

Vymedzenie:

- centrálna zóna obce podľa vymedzenia v grafickej časti, vrátane navrhovaných plôch občianskeho vybavenia

Prevládajúce funkčné územie:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- bývanie v bytových domoch
- bývanie v rodinných domoch
- základné občianske vybavenie typu maloobchod, služby pre obyvateľstvo, sociálne služby (vrátane zdravotníckych a vzdelávacích zariadení), verejné stravovanie, administratíva, kultúrne zariadenia – len miestneho významu
- prechodné ubytovanie rekreantov – s kapacitou do 10 lôžok

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží, zberného dvora a kompostoviska) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

- ihriská a oddychové plochy – len miestneho významu pre potreby príslušného obytného územia
- verejná zeleň

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby) – okrem drobného chovu
- priemyselná výroba (vrátane stavebnej výroby)
- skladovanie a logistika
- občianske vybavenie vyššieho významu s negatívnymi vplyvmi na kvalitu prostredia a/alebo s vysokými nárokmi na dopravnú obsluhu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hľadavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre zmiešané územie Z2 (chaty a hospodárske usadlosti v rozptyle)

Charakteristika:

- V priestorovom celku sa počíta so zachovaním, dostavbou, prestavbou existujúcich rekreačných chát a usadlostí s kombinovanou obytnou, rekreačnou funkciou (vo forme individuálnej chalupárskej rekreácie, agroturistiky) a výrobnou funkciou tradičnej poľnohospodárskej malovýroby. Prípadná výstavba nových objektov je možná len ako náhrada za pôvodné / zbúrané objekty, v prípade stavieb so stavebným povolením, resp. predbežným súhlasom OZ vydaným pred schválením územného plánu obce a v rámci navrhovaných plôch pre výstavbu vyznačených v grafickej časti. Priestorový celok sa člení na tri časti (A, B, C) so špecifickými regulačnými podmienkami, ktoré sa odlišujú najmä regulatívmi priestorového usporiadania:
  - časť A predstavujú existujúce chaty a usadlosti v lokalitách Inovec a Čigág a stavby so stavebným povolením, resp. predbežným súhlasom OZ vydaným pred schválením územného plánu obce.
  - časť B predstavujú navrhované plochy pozdĺž cesty na Drozdovo, v podobe pásma so šírkou 70 m. Pozemky pre výstavbu chát a (hospodárskych) usadlostí tu v tomto pásme musia mať minimálnu veľkosť 0,5 ha.
  - časť C predstavujú navrhované plochy pozdĺž ostatných (vedľajších) ciest. Stavby chát a hospodárskych usadlostí musia byť vo vzájomnej vzdialenosti min. 50 m (vzťahuje sa na hlavné stavby, nie doplnkové).

Vymedzenie:

- existujúce chaty a hospodárske usadlosti rozptýleného osídlenia v lokalitách Inovec, Čigág, a i.
- navrhovaná chatová zástavba (plochy chat a usadlostí v rozptyle) podľa grafickej časti ÚPD

Druh funkčného územia:

- **zmiešané územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- rekreácia individuálna – v rekreačných chatkách so zastavanou plochou do 80 m²
- bývanie v hospodárskych usadlostiach, resp. rodinných domoch so zastavanou plochou do 200 m², vrátane drobného chovu

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie (vrátane odstavných a parkovacích plôch, garáží pre rezidentov) - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- prechodné ubytovanie rekreantov – s kapacitou do 10 lôžok
- ihriská a oddychové plochy do výmery 500 m²

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- bývanie v bytových domoch
- priemyselná výroba (vrátane výrobných služieb), skladovanie a logistika
- živočíšna výroba - veľkochov
- rekreačné zariadenia vyššieho významu
- technické vybavenie a dopravné vybavenie vyššieho významu
- všetky ostatné druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, zvýšeným výskytom hlodavcov a pod.) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných pozemkov

Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie V1

Charakteristika:

- Existujúci areál poľnohospodárskej výroby sa zachová, s možnosťou intenzifikácie a využitia aj pre podnikateľské aktivity nepoľnohospodárskej výroby a skladov.

Vymedzenie:

- hospodársky dvor poľnohospodárskeho podniku

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **výrobné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby)
- nepoľnohospodárska výroba (vrátane stavebnej výroby), výrobné služby (vrátane opravárenských, servisných, komunálnych prevádzok) - bez negatívnych a rušivých vplyvov
- skladovanie a distribúcia - miestneho významu

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- agroturistika s prechodným ubytovaním návštevníkov – s kapacitou do 10 lôžok
- odpadové hospodárstvo (zberný dvor, kompostovisko) – len miestneho významu a bez negatívnych vplyvov na životné prostredie
- plochy ochrannej a areálovej zelene

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- priemyselná výroba s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie
- skladovanie a logistika vyššieho významu
- bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a návštevníkov)
- šport a rekreácia

Regulácia funkčného využitia pre výrobné územie V2

Charakteristika:

- Výrobné územie V2 je určené pre nepoľnohospodársku výrobu a výrobné služby, s predpokladom rozšírenia o navrhované plochy.

Vymedzenie:

- existujúce výrobné areály nepoľnohospodárskej výroby a skladov na južnom okraji obce
- navrhované rozšírenie výrobných areálov (plochy výroby, skladov a technického vybavenia) podľa grafickej časti ÚPD

Priradenie k funkčnej územnej zóne:

- **výrobné územie**

Prípustné funkčné využívanie:

- nepoľnohospodárska výroba, výrobné služby (vrátane stavebnej výroby) – bez negatívnych a rušivých vplyvov
- skladovanie a distribúcia – miestneho významu

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia
- komerčná administratíva – súvisiaca s prípustným funkčným využívaním
- plochy ochrannej a areálovej zelene

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- poľnohospodárska výroba (vrátane živočíšnej výroby a drobného chovu)
- bývanie (okrem ubytovania zamestnancov a návštevníkov)
- šport a rekreácia

Regulatívy funkčného využitia územia pre územie bez zástavby K1

Charakteristika:

- Územie voľnej krajiny K1 je zalesnené a využívané pre účely lesného hospodárstva. Plní dôležité funkcie v rámci územného systému ekologickej stability. Socioekonomické aktivity sú prípustné len v minimálnom rozsahu.

Vymedzenie:

- Ide o lesnú vrchovinovú až hornatinovú krajinu – plochy lesných porastov, ktoré sa nachádzajú hlavne v okrajových častiach katastrálneho územia.

Prípustné funkčné využívanie:

- lesné porasty

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie
- zariadenia a stavby pre účely lesného hospodárstva – senníky, horáreň, posedy a pod.
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.

Zakazujúce funkčné využívanie (neprípustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb

Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby K2

Charakteristika:

- Územie voľnej krajiny K2 je poľnohospodársky využívané zväčša ako trvalé trávne porasty. Je vhodné na poľnohospodárske využitie, bez lokalizácie novej zástavby.

Pre zvýšenie ekologickej stability sú potrebné ekostabilizačné opatrenia a dobudovanie prvkov ÚSES.

Vymedzenie:

- Priestorový celok zaberá centrálnu a východnú časť riešeného územia, na reliéfe s nižším sklonom.

Prípustné funkčné využívanie:

- poľnohospodárska pôda (trvalé trávne porasty, orná pôda, trvalé kultúry)
- nelesná drevinová vegetácia, lesné porasty, vodné plochy

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie – len nevyhnutné vybavenie
- drobné zariadenia a stavby pre výrobnú-hospodársku aktivitu, najmä poľnohospodársku výrobu – poľné hnojiská, kompostoviská, prístrešky, včelnica a pod.
- doplnkové vybavenie cyklistických trás a peších turistických trás – prístrešky, odpočívadlá, rozhľadne atď.
- rekreácia individuálna chatová – len existujúce stavby

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- výstavba akýchkoľvek iných trvalých stavieb

Regulácia funkčného využitia pre územie bez zástavby K3

Charakteristika:

- Sídlná zeleň nadväzuje na obytné územie. Tvoria ju verejná zeleň a špeciálna zeleň (cintorín), ako aj súkromná zeleň rozsiahlejších záhrad a poľnohospodárskej pôdy v hraniciach zastavaného územia obce k 1.1.1990. Sídlná zeleň je nevyhnutná pre zabezpečenie kvality životného prostredia, ako aj ekologickej stability územia.

Vymedzenie:

- verejná zeleň
- existujúca špeciálna zeleň (cintorín)
- súkromná zeleň záhrad, poľnohospodárska pôda

Prípustné funkčné využívanie:

- záhrady a poľnohospodárska pôda, vrátane hospodárskych objektov v nevyhnutnom rozsahu
- verejná zeleň

- vyhradená zeleň (cintorín), vrátane objektov pohrebných a súvisiacich služieb – len existujúci areál cintorína

Obmedzujúce funkčné využívanie (prípustné s obmedzením):

- ihriská a oddychové plochy – len v rámci plôch verejnej zelene
- príslušné verejné technické vybavenie a verejné dopravné vybavenie - len vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia

Zakazujúce funkčné využívanie (nepripustné):

- všetky ostatné druhy využívania

3.2 Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia územia

Stanovujú sa záväzné zásady pre umiestňovanie občianskeho vybavenia:

- 1) zariadenia dennej potreby umiestňovať v primeranej pešej dostupnosti v záujme vytvárania podmienok pre základnú obsluhu všetkých obyvateľov
- 2) nové prevádzky obchodu a služieb celoobecného významu pre obyvateľstvo situovať primárne v rámci vymedzenej centrálnej zóny obce, prípadne pozdĺž cesty III/2512
- 3) usmerňovať rozvoj služieb (najmä v skupine výrobných služieb) v obytnom území tak, aby nedochádzalo k negatívnemu pôsobeniu na kvalitu obytného prostredia
- 4) uskutočniť rekonštrukciu a modernizáciu zariadení občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry
- 5) rozšíriť zariadenie sociálnych služieb pre seniorov
- 6) vybudovať v obci novú požiarnu zbrojnicu
- 7) realizovať údržbu a obnovu športového areálu s amfiteátrom
- 8) dobudovať oddychové priestranstvá s ihriskami pre deti a ostatné vekové kategórie na verejných priestranstvách (napr. pri prameni Žitavy)

3.3 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného dopravného vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) rešpektovať existujúci koridor nadradenej dopravnej infraštruktúry – cestu III. triedy a jej výhľadové šírkové usporiadanie
- 2) rešpektovať výhľadový koridor vysokorýchlostnej železničnej trate (v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrického kraja v znení zmien a doplnkov)
- 3) doplniť dopravný systém obce o miestne a upokojené cesty pre dopravnú obsluhu navrhovaných ulíc
- 4) na slepých cestách s dĺžkou nad 100 m, ktoré nie je možné zokruhovať, vybudovať obratiská
- 5) rezervovať koridor pre hlavnú prístupovú cestu na Drozdovo v šírke 6 m
- 6) vybudovať chodníky v zastavanom území obce pozdĺž cesty III. triedy v zastavanom území obce, prioritne v centrálnej zóne obce
- 7) vybudovať chodníky pozdĺž navrhovaných miestnych ciest funkčnej triedy C3
- 8) vyznačiť cyklistickú trasu do Novej Bane
- 9) ku každej obytnej a rekreačnej stavbe musí byť zabezpečený riadny prístup, ktorý žiadnym spôsobom nepoškodzuje a neohrozuje cudzí majetok
- 10) parkovacie plochy pre rodinné domy zabezpečovať na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách
- 11) zachovať, resp. zabezpečiť pešiu dostupnosť zastávok do vzdialenosti 500 m

3.4 Zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia

Z hľadiska umiestnenia verejného technického vybavenia je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) rešpektovať existujúce potrubia a zariadenia verejného vodovodu
- 2) rekonštruovať rozvodnú vodovodnú sieť v nevyhovujúcom stave
- 3) zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu v súlade s urbanistickou koncepciou – rozšíriť vodovodnú sieť o rozvody v navrhovaných uliciach

- 4) nové vodovodné potrubia v maximálnej miere zokruhovať s existujúcimi potrubiami a umiestňovať ich do verejných priestranstiev
- 5) vybudovať v celej obci splaškovú kanalizáciu s napojením na čistiareň odpadových vôd
- 6) uskutočniť dobudovanie čistiarne odpadových vôd
- 7) trasy kanalizácií a zariadenia na nich umiestňovať do verejných priestranstiev
- 8) do vybudovania splaškovej kanalizácie ako dočasné riešenie vybudovať žumpy a zdržané odpadové vody vyvážať na zneškodnenie do čistiarne odpadových vôd
- 9) prípadnú výstavbu v blízkosti vodných tokov je nevyhnuté situovať nad hladinu storočnej vody (Q100)
- 10) rešpektovať zákon o vodách č. 364/2004 Z.z., zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“
- 11) prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“
- 12) rešpektovať existujúce hydromelioračné zariadenia – odvodnenia
- 13) zachytávať dažďové vody v zastavanom území na pozemkoch príslušných budov
- 14) podmieniť umiestňovanie nových stavieb mimo zastavaného územia obce uskutočnením hydrogeologického prieskumu (za účelom ochrany miestnych vodných zdrojov)
- 15) rešpektovať koridory existujúcich vedení elektrickej energie VN
- 16) v zastavanom území realizovať rozvodné elektrické siete káblovými vedeniami v zemi
- 17) transformačné stanice v zastavanom území budovať s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované) s výkonom do 630 kVA
- 18) rešpektovať trasy telekomunikačných káblov a zariadenia telekomunikačnej infraštruktúry
- 19) vybudovať optický telekomunikačný kábel pre zlepšenie pokrytia obce vysokorýchlostným internetom
- 20) vysielačie telekomunikačné zariadenia (s výnimkou WiFi vysielačov) neumiestňovať v obytnom území ani v jeho navrhovanom rozšírení
- 21) trasy nových a rekonštruovaných rozvodov miestnej telekomunikačnej siete realizovať zemným vedením
- 22) rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu v navrhovanej zástavbe i v lokalite Inovec

- 23) v existujúcej zástavbe, ako aj v objektoch novej zástavby vytvorí jednoduché úkryty budované svojpomocne v zmysle vyhlášky č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- 24) ukrytie zabezpečiť podľa plánu ukrytia obce na základe osobného a vecného plnenia podľa určovacieho listu počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny a vojnového stavu

3.5 Zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt

Z hľadiska zachovania kultúrnohistorických hodnôt je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť mierku pôvodnej štruktúry zástavby, zachovať charakter zástavby a jej typickú panorámu, ako aj charakter rozptýleného osídlenia.
- 2) zachovať, resp. chrániť architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami:
  - rímskokatolícky kostol sv. Martina, z roku 1809
  - potočná zástavba domov, stavaných do svahov
  - socha sv. Jána Nepomuckého, v parčíku pri kostole
  - pamätník padlým hrdinom z prvej svetovej vojny, pri kostole
  - prícestné kaplnky a kríže
- 3) z hľadiska ochrany archeologických nálezov musí byť na celom riešenom území v jednotlivých etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi splnená podmienka v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a platnej legislatívy v oblasti pamiatkovej ochrany (v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, osobitne § 36, ods. 2 a 3).

3.6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability

Zásady ochrany a využívania prírodných zdrojov

Z hľadiska ochrany a využívania prírodných zdrojov je potrebné rešpektovať ložiská nevyhradeného nerastu LNN č. 4459 Veľká Lehota – stavebný kameň, č. 4707 Obyce – Osná dolina – stavebný kameň.

Zásady ochrany prírody a krajiny

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny je potrebné rešpektovať chránené územie - prírodnú rezerváciu PR Bujakov vrch.

Zásady vytvárania územného systému ekologickej stability (ÚSES)

V zmysle návrhu systému ekologickej stability je nutné rešpektovať / dobudovať navrhované prvky ÚSES, tak aby plnili požadované funkcie biocentra, biokoridoru alebo interakčného prvku:

- biocentrum regionálneho významu RBc 12/5 Bujakov vrch - Kuchyňa
- biocentrá miestneho významu MBc Osný vrch – Háj, MBc Pod Bujakov vrch
- biokoridory regionálneho významu RBk 12/11 Pečanský vrch - Sedlová skala – Vojšín, RBk Vodný tok Žitava
- biokoridory miestneho významu MBk Osný potok, MBk Starohutský potok, MBk Vojšínska dolina
- interakčné prvky plošného a líniového charakteru: remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách, lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami, trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho a národného významu, drobné vodné toky s brehovou vegetáciou, ktoré nie sú zaradené medzi biokoridory miestneho významu

Zásady starostlivosti o životné prostredie a implementácie ekostabilizačných opatrení

Z hľadiska starostlivosti o životné prostredie a vytvárania a udržiavania ekologickej stability je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- 1) optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území

- 2) zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- 3) zachovať a vytvoriť nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov (mimo zastavaného územia obce)
- 4) doplniť a posilniť sprievodnú zeleň pozdĺž vodných tokov
- 5) pred výstavbou v lokalitách so zakreslenými lúčnymi biotopmi (Inovec a U Garajov) preveriť výskyt chránených biotopov
- 6) zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s §7b zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 24/2003 Z.z.
- 7) obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním až po ich okraj
- 8) zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)
- 9) dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- 10) obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- 11) udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- 12) vysadiť protieróznou drevinovou vegetáciu na strmších svahoch
- 13) realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch na zachytávanie a retenciu prívalových vôd, napr. poldre, hrádzky
- 14) rozčleniť veľké hony poľnohospodárskej pôdy výsadbou a revitalizáciou líniovej zelene – stromoradií a alejí
- 15) rešpektovať a chrániť ochranné a hospodárske lesy a dodržiavať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- 16) rozšíriť výmeru ochranných lesov - nielen pre zachovanie biodiverzity územia a zamedzenie nadmernej exploatácie lesov, ale tiež pre elimináciu vodnej erózie
- 17) rešpektovať a chrániť najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území
- 18) stabilizovať (potenciálne) svahové pohyby úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie
- 19) vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov a hospodárskych dvorov, najmä v kontakte s obytným územím

- 20) vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene na rozhraní poľnohospodárskej pôdy a zastavaného územia, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia
- 21) revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň (stromoradia a aleje) pozdĺž účelových ciest a poľných ciest
- 22) dobudovať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktného územia a do priľahlej krajiny
- 23) vysadiť aspoň jednostrannú líniovú zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- 24) pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- 25) zvyšovať podiel prvkov zelene a prírodných prvkov v zastavanom území obce
- 26) zvyšovať podiel vegetácie pre zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavanom území obce
- 27) úplná rekultivácia drobných skládok odpadu a smetísk
- 28) zabezpečovať kompostovanie biologického odpadu
- 29) pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podlažia, ako aj rešpektovať legislatívu v oblasti radiačnej ochrany - zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhlášku č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia

3.7 Vymedzenie zastavaného územia obce

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou zastavaného územia obce stanovenou k 1. 1. 1990.

V súvislosti s návrhom nových plôch pre výstavbu vymedzuje územný plán obce Veľká Lehota zastavané územie obce tak, že bude zahŕňať:

- existujúce zastavané územie vymedzené súčasnou hranicou zastavaného územia obce
- plochy pre výstavbu nadväzujúce na existujúce zastavané územie obce vymedzené v grafickej časti navrhovanou hranicou zastavaného územia

Hranica zastavaného územia obce k 1.1.1990 a navrhovaná hranica zastavaného územia obce sú vyznačené v grafickej časti územného plánu obce Veľká Lehota.

3.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

Ochranné pásma dopravy a dopravných zariadení

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia územia je potrebné v riešenom území rešpektovať:

- 1) cestné ochranné pásma mimo zastavaného územia obce, vymedzeného platným územným plánom obce (v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.):
  - ochranné pásmo cesty III. triedy – 20 m od osi vozovky

Ochranné pásma technického vybavenia

Z hľadiska ochrany trás (nadradeného) technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- 1) ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
  - 22 kV – 10 m (pre vodiče bez izolácie)
- 2) ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- 3) ochranné pásmo elektrickej stanice (v zmysle § 43 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov):
  - vonkajšieho vyhotovenia s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice

- s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplatením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- 4) ochranné pásmo plynovodu (v zmysle § 79 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm – 4 m
  - pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa – 1 m
- 5) bezpečnostné pásmo plynovodu (v zmysle § 80 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území –10 m
- 6) ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete (v zmysle zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách)
- 7) ochranné pásmo vodovodu a kanalizácie (v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov):
  - pri priemere potrubia do 500 mm vrátane – 1,8 m od osi potrubia na obe strany

Ostatné ochranné pásma (ochranné pásma vodných tokov, cintorína, lesa, hygienické)

V riešenom území je ďalej potrebné rešpektovať ochranné pásma:

- 1) ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Žitava min. 6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne a pri ostatných vodných tokoch 5 m od brehovej čiary obojstranne, v zmysle platnej legislatívy (v súčasnosti § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. a vykonávacía norma STN 75 2102). V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.
- 2) ochranné pásmo cintorína – 50 m od hranice pozemku pohrebiska v zmysle VZN obce Veľká Lehota č. 2/2020. V ochrannom pásme sa môžu umiestňovať chodníky, cesty, parkoviská, budovy a stavby, ktoré súvisia s prevádzkovaním pohrebiska.
- 3) ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)

- 4) ochranné pásmo čistiarnie odpadových vôd (podľa STN 75 6401) – 100 m od okraja čistiarnie odpadových vôd k okraju súvislej bytovej zástavby
- 5) ochranné pásmo vodných zdrojov II. stupňa

Chránené územia

V riešenom území je potrebné rešpektovať chránené územia (uvedené v kap. 2.11):

- 1) prírodná rezervácia PR Bujakov vrch

3.9 Plochy na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a na chránené časti krajiny

V zmysle § 108 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a nálezov Ústavného súdu SR č. 217/2002 Z.z. územný plán obce vymedzuje verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia.

Verejný záujem na vyvlastnení pre tieto účely sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní. Za stavby podľa odseku 2 písm. a) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzil a schválil schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie (§108 ods. 3 stavebného zákona).

Územný plán obce Veľká Lehota vymedzuje plochy, resp. koridory pre verejnoprospešné stavby v rozsahu zoznamu verejnoprospešných stavieb podľa kap. 3.10 tejto dokumentácie. Verejnoprospešné stavby a plochy pre umiestnenie verejnoprospešných stavieb sú zakreslené v „komplexnom výkrese priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“. Ako verejnoprospešné stavby sú definované plochy a koridory pre dopravné stavby, plochy a koridory pre distribučné energetické a vodohospodárske zariadenia.

Predpokladá sa, že k deleniu a sceľovaniu pozemkov dôjde na všetkých plochách vymedzených pre novú zástavbu. Nakoľko územný plán obce Veľká Lehota nie je riešený s podrobnosťou územného plánu zóny, nie sú definované parcely, ktorých sa proces delenia a sceľovania bude dotýkať.

Územný plán obce Veľká Lehota nevymedzuje plochy a objekty na asanáciu. Ich vymedzenie je potrebné vykonať v prípade kolízie s navrhovanými verejnoprospešnými stavbami na základe podrobnejšej dokumentácie.

3.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb

Územný plán obce Veľká Lehota určuje zoznam verejnoprospešných stavieb v nasledovnom rozsahu a s označeniami:

- 1 rekonštrukcia a rozšírenie cesty III/2512
- 2 miestne a upokojené cesty, vrátane inžinierskych sietí (splašková kanalizácia, rozvody vody, elektrickej energie NN, telekomunikácií)
- 3 rekonštrukcia a rozšírenie miestnych a upokojených ciest, vrátane inžinierskych sietí (splašková kanalizácia, rozvody vody, elektrickej energie NN, telekomunikácií)
- 4 rekonštrukcia a dobudovanie účelových poľných ciest
- 5 vybudovanie chodníkov pre chodcov pozdĺž cesty III/2512
- 6 cyklistická trasa pozdĺž cesty III/2512
- 7 výstavba splaškovej kanalizácie
- 8 dobudovanie čistiarne odpadových vôd
- 9 optický telekomunikačný kábel z Novej Bane
- 10 výstavba plynovodu, vrátane prepojovacieho plynovodu
- 11 protipovodňové stavby

3.11 Vymedzenie častí obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny

V zmysle § 11 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov môže územný plán obce vymedziť plochy, pre ktoré bude nutné obstaráť dokumentáciu nižšieho stupňa (územný plán zóny). Územný plán obce Veľká Lehota nevymedzuje žiadnu časť obce pre podrobnejšie riešenie v územnom pláne zóny.

3.12 Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

Schéma záväzných častí a verejnoprospešných stavieb je súčasťou „komplexného výkresu priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami“.

Všetky položky predstavujú záväznú časť riešenia. Verejnoprospešné stavby sú vyznačené v zmysle ich definície v kapitolách č. 3.9 a 3.10.

4. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

4.1 Zoznam východiskových podkladov

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoisnomenu/geof/atlas_st_sv
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Veľká Lehota www.velkalehota.eu
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 - 2023
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľká Lehota 2015 – 2024
- Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2014 - 2020
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica : Ekotrust, 1994
- Rozvoj cyklistickej dopravy na území BBSK
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, 2018
- Územný plán mesta Nová Baňa, 2014
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov
- Vytvorenie podmienok pre stanovenie zásad a pravidiel územného plánovania, 2013